ԹԻՒ 7735 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1911 ԿԻՐԱԿԻ 15 Octobre 1911 N. 7735 نومرو ٧٧٣٥ ٢ تشرين اول ١٣٢٧ بازار

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ
آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومديرى قره‌كين بوياجيان
درسعادت ــ غلطه
ابونه فيأتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات ايچون سنه‌لكى ١٠٠ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման »	35	20 Ֆր.

نسخه‌سى ١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK
Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ին FONDÉ EN 1883 تاريخ تأسيسى ١٨٨٣ . بازا وايرتسندن ماعدا هر كون نشراولونور .

ՄԵԾԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՁԵՌՔԷ ՁԹՈՂՈՒՆՔ

Ինչպէս բոլոր թերթերը ծանուցին՝ Թանին իր ուրբաթ օրուան թիւով կոչ մը կը հրատարակէ և հրաւէր կը կարդայ բոլոր ժողովուրդին, որպէս զի մոռնան, իրենց կրօնքին ու պատւին վրայ երդում ընելով, ստորագրել այն յաւիտենական ուխտը որով յանձնառու կ'ըլլան իտալացիներուն դէմ կարգ մը գործողութիւններու։

Հակառակ հայրենասէր օսմանցի մը ըլլալուս՝ Իտալիոյ դէմ մեր արդարացի զայրոյթը յայտնելու համար Թանինի առաջարկած միջոցները շատ ճղճիմ և օսմանեան աւանդական մեծանձնութեան շատ անարժան կը գտնեմ։

Իտալացիի հետ առուտուր չընել, անո՛նց ապրանքն ու արտադրութիւնը չգործածել, անոնց շոգենաւը չնստիլ, անոնց լեզուն չխօսիլ, մեր զաւակները անոնց վարժարանը չղրկել, անոնց թղթատունը նամակ չձգել, իտալացի ծառայ չգործածել, ոև է օգնութիւն չընել իտալացիներուն, ձեռքերնուս եկած չարիքը ընել անոնց և մեր զաւակները մեծցնել իտալացիներուն դէմ ատելութեան զգացումով։ Ահա՛ ինչ որ կը պահանջէ Թուրք թերթը օսմանեան հայրենասիրութենէն։ Այսպէս ուրեմն Թանին կ'ուզէ որ այս դժբախտ պատերազմէն և Իտալիոյ ասպատակային արարքէն օսմանեան հայրենիքը ուրիշ կերպով չօգտուի, այլ իր նկարագիրը եղծանելով, իր մեծանձնութիւնն ուրանալով ու տղայական վրէժխնդրութիւններու դիմելով։

Ճշմարիտը խօսելով՝ ես տարբեր տասնաբանեայ մը ստորագրել պիտի տայի իմ հայրենակիցներուս, եթէ երբեք Թուրք թերթին բարոյական հեղինակութիւնը ունենայի։ Ես պիտի ուզէի որ ամէն օսմանցի իր կրօնքին ու պատւին վրայ երդում ընէ որ որչափ ատեն որ ապրի իր բոլոր ճիգն ու կարողութիւնը պիտի թափէ որպէսզի Թուրքիա կարենայ

Ա. Առեւտրական դիւրութիւններ ընծայել բոլոր ազգերուն և զարգացնել երկրին նիւթական վիճակը։

Բ. Երկրին արդիւնագործութիւնը այնքա՛ն առաջ տանիլ որ փոխանակ օտար ապրանքներ և արտադրութիւններ գործածելու պէտք ունենալու, մենք ուրիշներուն վաճառենք մեր ապրանքները։

Գ. Թրքական շոգենաւները այնպիսի վիճակի մը մէջ դնել որ կարելի ըլլայ անոնցմով ալ ճամբորդելու։

Դ. Իտալերէն սորվիլ, անոնց գիտութիւններն արուեստն ու գրականութիւնը իւրացնելու համար։

Ե. Մեր վարժարանները այնպիսի բարեկարգ՝ վիճակի մը հասցնել որ Թուրքիա բնակող օտարականներն ալ իրենց զաւակները հոն ղրկել ուզեն։

Զ. Թղթատարական վարչութիւնը բարեկարգել որպէսզի ամէն օսմանցի իր նամակները վստահօրէն անոր յանձնէ։

Է. Ընդօրինակել իտալացիներէն անոնց յառաջդիմական միջոցները։

Ը. Մեր ձեռքէն եկած օգնութիւնը ընել օտարականներուն և ցոյց տալ անոնց որ այլեւս մոլեռանդութենէ և օտարատեցութենէ չենք առաջնորդուիր։

Թ. Բարոյականի և մարդկութեան պահանջումներուն համեմատ վարուիլ նոյնիսկ մեր թշնամիներուն հետ։

Ժ. Մեր զաւակները մեծցնել Ազատասիրութեան, Մարդասիրութեան և Արդարասիրութեան զգացումներով։

Թանին եթէ մեր հայրենիքին իրական ծառայութիւն մը ընել կ'ուզէ, ահա՛ այս ուղղութեամբ ջանալու է առաջնորդելու իր ընթերցողները։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՓՆՋԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ԽԱԶԱԽՆԵՐՈՒ ՕՐՕՐՈՑԻ ԵՐԳԸ…

Ննջէ՛, զաւա՛կս, ննջէ՛ : Լուսինը իր փայլուն դէմքը քու օրօրոցիդ մէջ ցոյց կուտայ. քեզի համար ե՛ս աղուոր երգ մը պիտի երգեմ, որպէս զի աչերդ շուտ գոցես եւ քնանաս :

Պայուշքի պայո՛ւ....:

Մեր տանը մօտ, ճամբուն երկայնքը գետ մը կայ. անոր եզերքը վայրագ չէրքեզ մը կ'երեւի դաշոյնը ձեռքը. բայց քու հայրդ քաջ ծերունի մըն է երկաթէ բազուկներով: Ննջէ՛, զաւա՛կս, ննջէ՛, անուշ երազներու մէջ :

Պայուշքի պայո՛ւ.. :

Օր մը, դո՛ւն ալ անձամբ պիտի կառավարես երիվարդ, եւ մահացու կրակին դէմ պիտի արշաւես եւ ե՛ս մետաքսէ թելերով պիտի հիւսեմ պատերազմիկի թամբդ : Ննջէ՛, զաւա՛կս, ննջէ՛, դու՛ իմ ուրախութիւնս :

Պայուշքի պայո՛ւ....:

Երկաթէ սաղաւարտիդ տակ, խազախի մը քաջութիւնը ցոյց պիտի տաս, նախահայրերէդ իբր ժառանգ. եւ հրաժեշտի օրը, ինքզինքս աւելի հպարտ պիտի զգամ, հակառակ աչերէս հոսող արտասուքներուն : Ննջէ՛, զաւա՛կս ննջէ՛, աներկիւղ եւ ապահով :

Պայուշքի պայո՛ւ....:

Մինչեւ վերադարձդ, տխրութեան մէջ պիտի տառապիմ, եւ ամէն օր, ձեռքս ճամբաներուն մէջ տեսնել պիտի կարծեմ այն բոլոր վտանգները որոնց պիտի ենթարկուիս: Ննջէ՛, զաւա՛կս, ննջէ՛, գրկիս մէջ տաքուկ :

Պայուշքի պայո՛ւ....:

Հետդ տա՛ր այն սուրբ պատկերը որ մեր բնտանիքին պաշտպանն է, եւ միշտ կուրծքիդ վրայ պահէ զայն: Երբ առջեւէդ ռումբը շչելով անցնի, սիրելի որդեակ, այն ատեն մայրիկիդ վրայ մտածէ: Ննջէ՛, զաւա՛կս, ննջէ՛, պատերազմի դո՛ւ հերոս :

Պայուշքի պայո՛ւ....:

Թարգմ.
ՄԻՇԵԼ ԼԵՐՄՈՆԹՈՖ Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՊԷ՞ՏՔ Է ՊՈՅՔՈԹ ԸՆԵԼ ԻՏԱԼԱՑԻՈՑ ԴԷՄ

Կրետական հնամենի և ծանօթ խնդրոյն առթիւ պոյքոթ ըրինք Յունաստանի դէմ, անկէ եկած ապրանքները շոգենաւերէն դուրս չհանեցինք, հելլենական դրօշ կրող առագաստանաւերու և շոգենաւերու թոյլ չտուինք որ մեր ծովեզերքներուն մօտենան, և ապրանք դուրս հանեն, անշուշտ հելլէն ազգին երկրագործութեան և ճարտարարուեստին նիւթական վնաս պատճառելու նպատակաւ։

Սակայն պէտք է գիտնալ որ ի՛նչ քանակութեամբ իսկ անոնց նիւթական հարուած տուինք, նոյն քանակութենէն շատ աւելին մեզ անդրադարձաւ։ Հելլէնական ապրանքի նմանները ազեցին, ժողովուրդը հարկադրուեցաւ կրկին կամ աւելի գիներով գնել զանոնք. արդարեւ՝ ժողովրդեան հարուստ դասակարգին համար եթէ ո՛չ դժուարատար, այնքան ալ դիւրատար չէր այս պարագան, բայց միջնակարգ, մանաւանդ աղքատ դասակարգին համար յոյժ անտանելի էր և է։

Աւստրիոյ ապրանաց համար ալ պոյքոթ հռչակեցինք, շաքարին օխան մինչեւ հինգ ղրուշ բարձրացաւ. եթէ համաձայնութեան մը չգայինք, արդեօք մինչեւ քա՞նի ղրուշի պիտի բարձրանային շաքարին և անկէ եկած ապրանաց նմաններուն գիները։ Որո՞նք աւելի վնասեցին, Աւստրիոյ գործարանատէրե՞րը, թէ օսմանեան բնակչութեան քսակները, —անշուշտ այս վերջինները աւելի։

Այժմ ևս Իտալիոյ հանդէպ պոյքոթ պիտի մղենք, ա՛լ պիտի չգնենք անոր վաճառքները, չպիտի ներմուծենք անոր և ո՛չ մէկ ապրանքը։ Իտալական ապրանքներ դեղօրէից մէջ, Իտալական ապրանքներ սպածոյի մէջ, իտալական ապրանքներ ապակեղէն և յախճապակեայ իրեղինաց մէջ, իտալական ապրանքներ վերջապէս առարկաներու զանազան տեսակներու մէջ։ Ջանանք, այո՛, իտալական վաճառք, բայց ուրիշ տեղէ եկածները կրկին կամ երեքկին գնոյ վճարմամբ պիտի գնենք։ Ուրեմն՝ դարձեալ մեր քսակներն են որ պիտի տուժեն աւելի քան իտալական ճարտարարուեստի հայթայթիչները։

Պէտք է մենք այս գլուխը փոխենք, տարբեր ուղղով տարբեր գլուխ մը անցնենք որ կարենանք մարդ ըլլալու կերպին վրայ խորհիլ։ Սահմանադրական կառավարութեան հռչակուած օրէն մինչեւ այսօր շատ բան կը սպասէինք տեսնել երկրին թմրած հարուստ դասակարգէն, կը յուսայինք տեսնել որ անոնք իրենց թմրութենէն սթափին, և առանց ազգի ու կրօնքի խտրութեան ձեռք ձեռքի տալով չահաբաժիններու վրայ ընկերութիւններ կազմէին՝ ո՛չ միայն մայրաքաղաքիս, այլ և օսմ. երկրին ամէն նահանգներուն և գիւղաքաղաքներուն մէջ գործարաններ բանային ամէն տեսակ ճարտարարուեստի համար, որպէս զի ժողովուրդը կարենայ մատակարարել իր պէտքերը իր մէջէն, առանց դրսէն կարօտ լինելու և ո՛չ մէկ բանի։ Ահաւասիկ՝ այն ատեն օտարներու դէմ պոյքոթը, պոյքոթ մը՝ որ իրեններուն քսակը կը պարպէ, և օտարներուն հանդէպ բանավէճ չյարուցանէր, և ո՛չ ալ անոնց քաղաքական պատերազմի ոգի կը ներշնչէ, այլ օրինաւորութեան սահմանին մէջ լուռ տնտեսական պատերազմը կ'ըլլէ, ինչպէս ամէն երկիրներ կ'ընեն իրարու դէմ այս տեսակէտով։

Այն ատեն տարակոյս չկայ որ երկրին հարուստ դասակարգին հարստութիւնը պիտի բազմապատկուի, և աղքատ ու անգործ դասակարգը ապրուստի միջոց պիտի գտնէ, աշխատութեան հասոյթները պիտի բազմապատկուին, և սիւտաճէն պիտի բարւոքի՝ ելքին ու մուտքին մէջ հաւասարակշռութիւն մը գոյանալով անխափան, ստիպճանաբար երկրին բարգաւաճման համար ծախքերը ևս աւելնալով հանդերձ։

Մենք պէտք չէ որ այնքան վշտակրինք, երբ աւելի կրետէ մը և անգլին Տրիպոլիս մը կուտանք, և ո՛չ ալ մեր արժանապատուութիւնն այնքան վիրաւորուած զգանք, քանի որ այս փորձանքները արդէն պատրաստուած էին մեր գլխուն երկրակործան բռնակալ Համիտին օրով։ Այժմ մենք պէտք է աչալուրջ գտնուինք ասկէ վերջ՝ մեր հողային ամբողջութեան պահպանման համար աշխատութեանց բռնած ղաղանի քաղաքականութեան հանդէպ,

Հաւատացած ենք մեզ համար դարմանելիք իրերը, և բաղձանք մեր մէջէն անոր առաջքն առնելու արգելք եղող պատճառները, պատճառներ՝ զորս ինչպէս վերը յիշեցինք, կրնան մեզի անխուսափելիօրէն կործանման անդունդին մէջ գլորել։

Մենք Տրիպոլսոյ կամ Կրետէի կորսուստով չենք սնանկանար, օսմանեան կայսրութիւնն ունի դեռ շատ ընդարձակ բարեբեր հողեր, հանքային մեծահարուստ գանձեր պարունակող չղթաններու ցանցերով ծածկուած։ Այս երկիրները ո՛չ միայն

بين الملل وضعيتمز

مسائل روزمره دن اك مهمى، تركيا ــ ايتاليا محاربه‌سنك يالكز دولتين ميانه‌سنده محدود قالوب قالميه‌جغى مسئله‌سيدر . عجبا حرب دول سائره‌يه دخى سرايت ايده‌جكمى ؟

اكر بويله برحال وقوعه كلير ايسه، اوزون مدت‌دنبرو تحت شبهه‌ده بولنان عمومى برمحاربه ظهور ايده‌بيليرمى؟ بويله برحال جريانده آوروپانك ايكى بيوك كتله‌لرى عمومى برتسويهٔ حساب ايده‌جكلردر .

بوقبيل برتصورى انسان خوف وقورقو ايله فكرندن كچيرر ايسه، حقيقةً جريان ايدن وقايع بوقورقونج تصور قارشوسنده بولنديغنده انسان نه قدر خوف ودهشته دوچار اولور .

عمومى برمحاربه لااقل درت مليون انسانلرك، يكى اصول اسلحهٔ حربيه ايله دكز وقره اوزرنده يكديكرينه قارشى چيقمالرينه سبب اوله‌جقدر .

شمدى كرهٔ ارض اوزرنده بويله برمدهش محاربه وقوعنك نه درجه قورقونج برمنظره وجوده كتيره‌جكنى تصور ايديكز .

بتون بوفلاكتلرك سبب يكانه‌سى ايتاليا اولديغى وارستهٔ قيد ارتياب‌در .

ايتاليا كنديسنه دوست برحكومته خطاباً :

فلان ولايتكى اداره ايده‌ميورسك ! بكا وير زير اوكا احتياجم واردر ، ديدى .

بوحسابده، تركيا دخى عينى منطق ايله يونانستانه « تساليايى ايى اداره ايده‌ميورسك ! بكا ويره‌جكسك چونكه اوكا لزومم واردر » ديسه كيم نه ديه بيلير ؟

عجبا يونان حكومتى ولايت مذكوره‌سنى ايى اداره ايتديكنى اثبات ايده‌بيله‌جكمى ؟

اووقت بزده اونلره جواباً ديرزكه طربلس غرب خلقى احوال محليه‌دن ممنون اولمادقلرندمى ايتاليا بويله شنيع برحركتده بولنيور ؟

فقط تركيانك بويله حقسزجه اوته‌يه برى‌يه هجوم ايتمكه فكرى يوقدر .

ديمك‌كه محاربه‌نك سرايته دائر اولان قورقولر بوطرفدن اولمايوب بشقه يرلردندر .

مثلا بالقان اقواملدن بويله برشبهه ايديله‌بيلير . ديكر طرفدن آوستريانك نوى ــ پازار جهتلرنده وروسيه‌نك آناطولى حدودلرنده عسكر تحشيد ايتدكلرى وروسيه‌نك بوغازلر مسئله‌سنى اورته‌يه چيقارمق فكرنده اولديغى كورولمكده‌در .

بتون بوحوادث‌مشئومه‌صحيح دكلدر، وبونلرك حقيقته كلياً مخالف اولمه‌سى جداً تمنى ايلرز ، زيرا بونلرك اورته يرده تداولى محيط سياسيمزى ياقيجى مواد ايله طولديره بيلير .

عمومى برحرب وقوعبولديغنده‌طبيعى نه ائتلاف مثلث، نه ده اتفاق مثلث‌طرفدارلرينك بى طرف قالمايه‌جقلرى آشكاردر .

ايشته ايكى كتله، مخاصمه‌يه باشلادقلرنده‌عمومى برحرب وجوده كله‌جكدر .

بونك موقع اجرايه چيقماسنى كورمكى هيچ آرزو ايتمه‌مكله برابر، مسئله‌نك اك مهمى بتون بواحوال مؤسفه‌نك‌مسببى اولان ايتاليانك هانكى طرفه ميل ايده‌جكى‌در .

شمدى‌يه قدر ايكى جهتى‌ده كنديلرينه معاونت تعهد ايده‌رك ، دوست طوتمشدى .

لكن بويله برمصادمه‌ده مطلقا وضعيتنى تعيين ايتمه‌سنه لزوم كوريله‌جكدر .

شونى‌ده بيلمك لازمدركه شايد « بى طرف قاله‌جغم » ديرسه‌اووقت‌ايكى طرفى‌ده كوسدورور .

ايتاليانك اوموزلرنده طربلس غرب كبى آغير بريوك بولنديغى وكنديسى زنكين برحكومت اولماديغى‌جهتله ، بالطبع ايكى كتله‌لردن هانكيسنه اولور ايسه اولسون بيوك برمظاهرتده بولنماسى قابل اولماز .

بويله برحال وقوعنده اك زياده ينه ائتلاف مثلث متضرر اوله‌جقدر. چونكه ايتاليا بروسيله ايله قارشو طرفه‌كچه‌جك اولور ايسه كنديلرينك قوتى تناقص ايده‌جكدر .

وضعيت‌بين‌المللك‌نه‌كبى نازك برحالده بولنديغى وبرلين، لوندره ، پاريس، ويانه، پتروسبورغ ، آتنه، وكريد محافلنده زياده‌سيله اهميتلى برصورتده تدقيق ايدلمكده، وعمومنه برغائله اولديغى هركسه معلوم بولنمقده‌در .

اورته‌ده بولنان شوكابوس‌منحوسك‌سببى اتفاق مثلثك برعضوى اولان ايتاليانك حقسز هجومى اولديغى وبتون دنيايى بويله بروسوسه وخلجانه دوچار ايتديكنى تكرار درميان ايده‌رز .

---

(١٥٦)

عبدالحميد وشرلوق هولمس

ايكنجى قسم :

اون دردنجى فصل

سوركونه طوغرى

سامع بكك بوسوزلرى اوقدر امين وقطعى برطورايله‌سويلنمش‌ايدى‌كه‌قپودان بونلرك‌تأثيرايله تيتره‌دى ايسه‌ده بوسبوتون اعتدال دمى غيب ايتمه‌رك سكونتله :

— بيلديككز نه‌در سويله‌يكز بقالم ؟

سامع بك سكونتلى لكن قطعى برطور ايله :

— بن شونى بيليرم‌كه سز اونلرى واپوره قبول ايتمك اوزره اون بش ليرا دكل برقاچ يوز آلتون آلديكز .

عثمان قپودان تيتره‌ك برسس ايله :

— بوسبوتون يالان وبى اساس برافترا ايديورسكز !

— مع‌التأسف مسئله ديديككز كبى برافترا دكلدر . پورت ــ سعيده بكا توديع اولنان مأموريتمى اجرا ايده‌رك، سزى كيزليجه كوزه‌تدم، سنك ريحتم اوزرنده بيراخانه‌يه كيرديكنى وهويتى صوكره تحقيق ايتمش اولديغم برمصرلى ايله كوروشديكنى وبراجنبى ايله پازارلقدن صكره اوندن آلمش اولديغكز اون بش ليرادن زياده بى آقچه‌سى كوردم، نقليه‌نك باقى قالان قسمنى‌ده ايشته تام بوصالونده تحصيل ايتديكز... شمدى اكلاديكزمى ؟ كه سويله‌دكلرم يالان افترالر دكل ايمش ...

زواللى قپودان كندى كنديسنه زياده‌سيله مأيوس ومكدر برحالده ، بوآدمك سوزلرندن چوق متأثر اولوب ، مومى اليهك الندن يقايى قورتارمق ايچون برواسطه دوشنمكده ايدى .

شمدى آرتق سوركونلرى اونوتمش‌واشبو يكى فلاكت كنديسنى زياده‌سيله وسوسه‌يه دوچار ايتمكده ايدى ايسه‌ده بردفعه دها كنديسنى مدافعه ايتمك تشبثنده بولوندى . وسامع بكه توجيه خطاب ايله :

— او آدملردن‌زياده برمبلغ آلمش‌اوله‌بيليرم. فقط بوحركتم اونلرك پروغرامنه واقف اولديغم حالده اشخاص‌مذكوره‌يى‌واپوره آلديغمه وياخود اونلر ايله فاعل مشترك بولنديغمه دلالت ايتمز .

— بوبابده برحكم ويرمك سزك محاكمه‌كزى‌رؤيت ايده‌جك‌اولان‌حاكملرك‌وظيفه‌سيدر.

قپودان شاشيره‌رق :

— نه ديورسكز ... حاكمى ؟

— بالطبع سوركونلرك فرارينى توضيح ايتمك اوزره برتحقيقات اجرا اولنه‌جق ، وسزك دخى ايضاحات ويرمكز لازم كله‌جكدر . اولوقت بش كشى ايچون نه قدر قانوناً نه مقدارده نقليه طلب ايدلملى اوراده يعنى حاكملريكز حضورنده تقرر ايده‌جكدر .

بوندن بشقه ايشتدم‌كه‌سوركونلرك‌فرارينى سكا خبر ويرمك اوزره كلدكلرنده اويويور-ايمشسك وايسته‌ميه‌رك اويقودن قالقمشسك ...

تمام فرار زمانلرنده بويله اويوديغكزده پك غريب كورولور ، طبيعى بونلر اثناى محاكمه‌ده توضيح ايديله‌جكدر .

عثمان قپودان كندى دخى مذكور درين اويقودن برشى آكلامامش اولديغندن ، سامع بكك بوسوزلرينه‌جواب ويرمك اوزره برحرف بيله بولامادى .

خفيه استهزا آميز برتبسم ايله :

— تكرار اويقوكزكلمش اولديغنى كوروپورم. آنك ايچون يالكز قالوب استراحت ايديكز، ذاتاً بوندن صوكره راحت‌اويويه بيليرسكز زيرا قاچيرمق اوزره بشقه سوركونلر ... يوقدر .

سامع بك اشبو صوك سوزلرى متعاقب قپودانى سلاملايه‌رق طيشارى چيقدى .

قپودان عثمان ايچه وقت ميندر اوزرنده درين دوشونجه‌لره مستغرق اولمش بروضعيت ايله يرندن قيملدانمادى .

بووضعيتله هم اويقوسزلقدن همده حزن وكدرندن مغلوب اوله‌رق ، اويقويه طالدى .

اوچنجى قسم

سقوطه طوغرو

برنجى فصل

عبدالحميد قطع اميد ايتمكه باشلار

ايرتسى صباح شفق آثار آتماز واپور سويشه مواصلت ايدوب ، آچيقده كمركك قارشو سنده توقف ايتدى .

عثمان قپودان كوكرته اوزرنده طورمش ، قره‌يه چيقماغه حاضرلانمقده ايدى ، سامع بك كنديسنه ياقلاشه‌رق :

شمدى هيچ دكل‌ايسه‌سوركونلرى دردست ايتديرمك اوزره برتشبثده بولنميه‌جقميسكز ؟

— طبيعى همان مصر حكومتنه مراجعت ايدوب ، اونلرى مأمورين ضبطه‌نك تعقيب ايتمه‌سنى طلب ايده‌جكم .

— مصر حكومتنك مطالبكزى اجرا ايده‌جكنه عقلكز ايرييور؟ وشايد حكومت طلب ايتديككز تعقيباتى درعهده‌ايله مأمورين‌ضبطه‌سنى اعزام ايده‌جك اولور ايسه درت بش ساعتدن برى چول يوللرينى طوتمش اولان سوركونلرك اله كچه‌جكنى ظن وتصور ايده‌بيليرميسكز ؟

— لكن بوندن بشقه نه ياپابيليرز ، اكر سز دها ايى برواسطه بيلير ايسه‌كز سويله‌يكزده اونى اجرا ايده‌لم .

(مابعدى صالى صباح)

استنساخاً طبعى ممنوعدر

25—30 միլիոն ժողովուրդ կարող են ապրեցնել, այլ հարիւր յիսուն միլիոն ժողովուրդ կրնան ապրեցնել՝ բարեկեցիկ վիճակի մէջ պահելով զայն միշտ։ Բայց կարեւոր հարցը կը կայանայ մեր ձեռքը գտնուող դրախտանման երկրէն օգտուիլ գիտնալու մասնագիտութեան մէջ, եթէ ունենանք այս մասնագիտութիւնը, հարցը լուծուած կ'ըլլայ, և տնտեսական պայքարը ինքնին կը գոյանայ օտարներու հանդէպ։

Ն. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

ԲԱՑՈՒՄ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Երէկ առաւօտ, կէս օրին մօտ, տեղի ունեցաւ Հայկական Առեւտրական Ընկերութեան բացման հանդէսը Գալթըրճը Օղլու խանին մէջ՝ «Իւնիօն» ընկերութեան նախկին յարկը, ուր հաստատուած են առ այժմ դրամական նոր ընկերութեան գրասենեակները։

Որոշեալ ժամուն արդէն իսկ Կ. Պոլսոյ հրապարակին բոլոր ծանօթ անձնաւորութիւնները հաւաքուած էին շքեղօրէն զարդարուած ընդարձակ դահլիճներուն մէջ։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ տնօրէն Սէիք պէյ, Օսմ. Պանքայի, Քրէտի Լիոնէի, Պանք տը Սալոնիքի, Տէօյչ Պանքի Պոլսոյ մասնաճիւղներու տնօրէնները, Ռուսական Պանքայի կողմէ՝ Պ. Ասեօ, ինչպէս նաև տիարք Խաչիկ Խէրպէկեան, Միհրան Տէմիրճեան, Նշան Ջամճեան, Ներսէս Ալլահվէրտեան, Յակոբ Եսայեան, Կարապետ Թահմազունեան, Արտաշէս Հիւրմիւզ, Արմենակ Թաշճեան, Արտաշէս Ֆրենկեան, Եղուարդ Գարակէօզեան, Միհրան Տէր Ներսէսեան, Գառնիկ Սարգիսօֆ, Լեւոն Սթամպօլեան, Յարութիւն Դիմաքսեան, Լեւոն Սէմէրճեան, Ալիքսան Թօփալեան, Գօզմա Մոմճեան, Տէյիրմէնճեան, Համբարձում Մէնդիլեան, Արշակ Եսայեան, Յարութիւն Նուսուֆեան, Խաչիկ Գէորգեան, Ռուբէն Պասմաճեան, Մարուքէ Իբրահիմեան, Սիմոն Գայսէրլեան, Արսէն Արսէնեան, Հեթում Սեթեան ևն. ևն. ինչպէս նաև մամուլի ներկայացուցիչներ։

Բացման հանդէսը սկսաւ կրօնական ժողովի ատենապետ Տ. Գրիգորիս Սրբազանի մէկ հակիրճ բանախօսութեամբը։ Նորին Սրբազնութիւնը ըսաւ թէ օսմանեան առեւտրական ընկերութեան բացումը կը զուգադիպի մեր սիրեցեալ վեհապետին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին հետ. ինչ որ բարեգուշակ նշան մըն է և մաղթեց որ յաջողութեամբ պսակուի այս հայ առեւտրական ձեռնարկը։

Յետոյ խօսք առաւ Վարչական Ժողովի Նախագահ Գէորգ էֆ. Ասլանեան և նախ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն որոնք հաճած էին պատուել ընկերութեան հրաւէրը. յետոյ ակնարկելով նոր հաստատութեան արդի տեղւոյն անյարմարութեան, ըսաւ թէ այս գրասենեակները առժամեայ են և Վարչական Խորհուրդը կը յուսայ ի մօտոյ փոխադրել գրասենեակները աւելի յարմար և դիւրամատչելի տեղ մը։

Յետոյ բանախօսը Նորակազմ ընկերութեան նպատակը բացատրելով՝ ըսաւ.

«Ինչպէս լաւ գիտէք, Տեարք, շուրջ 40-50 տարիէ ի վեր գործունէութեան եղանակները և միջոցները մեծ յեղաշրջում կրած են ոչ միայն Եւրոպայի մէջ այլ նաև Արեւելքի մէջ, այս երկրին մէջ, ուր մենք Հայերս կը ներկայացնենք կարեւոր տարր մը։ Ամէն տեղ որ կրցած են խաղաղութիւն վայելել և աշխատիլ, հայ տարրը օժանդակած է, ըստ իր բնածին յատկութեան և կարողութեան, այդ երկրին առեւտրական, արուեստական և ճարտարարուեստական զարգացման, և իր խաղաղիկ և օգտաբեր աշխատութեամբ արժանացած տիրող կառավարութեան գնահատման։ Անցեալ ժամանակներու անտեսագիտական պատմութիւնը կը վկայէ որ Հայք ամէն երկրի մէջ ուր մուտ գտած են՝ զարկ տուած են վաճառականութեան, որ երկրի մը հարստութեան գլխաւոր աղբիւրն է։ Սակայն այս վերջին ժամանակները կը տեսնենք որ Հայերս հետեւած չենք, գէթ պէտք եղածին չափ, գործունէութեան նոր մեթոտներուն, և մանաւանդ վերջին տարիներու մէջ լաւ ուսումնասիրած չենք նոր եղանակները։ Երբ ուրիշ տարրեր մեր առջեւ կը պարզեն գործունէութեան նոր միջոցներ, կարծես թէ մենք խոյս կուտանք ասպարէզ մտնելէ։ Տեարք, հայ սարաֆութեան միջոցները և օրերը սպառ վերջ գտած են. գործելու մէջ նոր եղանակներ կան, եթէ զանոնք չիւրացնենք կը մատնուինք պարտութեան և կը կորսնցնենք մեր համբաւը։ Այսօր անձնական կարողութիւնք և մասնակի աշխատութիւնք բաւական չեն. պէտք է համախմբել մասնակի կարողութիւնները եւ աշխատութիւնները։ Պէտք է հիմնել ընկերութիւններ, մեր պարտքն է ուսումնասիրել ընկերութեանց կազմակերպութիւնը և մեր մէջ ընդհանրացնել զանոնք, ինչպէս կարողացած են երկրին միւս տարրերը։»

Ասլանեան էֆ. խօսքը առաջ տանելով շարունակեց.

«Օսմանեան Առեւտրական ընկերութիւնը ասպարէզ կը մտնէ համեստ դրամագլուխով մը, սակայն այս համեստ սկզբնաւորութիւնը արգելք չէ իր բարգաւաճման. քանի քանի ընկերութիւններ գործի սկսած են համեստ պայմաններու մէջ այսօր մեծ դիրք կը բռնեն գործունէութեան աշխարհին մէջ։ Իր կանոնագրին արտօնութեամբ մեր ընկերութիւնը կարող է միջամուխ ըլլալ ամէն տեսակ գործերու, բայց իր սկզբունքը պէտք է ըլլայ միշտ խոհեմութեամբ վարուիլ և խուսափիլ վտանգաւոր քայլերէ. ամէն պարագայի մէջ ի մտի պիտի ունենայ բաժնետիրաց շահերը, սակայն պիտի չմոռնայ առածը որ կ'ըսէ թէ փակուածը կը մնայ իր տեղը։

«Մեր մէջ թերեւս ոմանք կարծեն թէ ներկայ պարագաները չեն նպաստաւորեր մեր ընկերութեան գործունէութեան, և արդարեւ երկիրը կը գտնուի այսօր պատերազմական վիճակի մէջ զոր յարուցած է օտար տէրութիւն մը առանց իրաւացի պատճառի։ Պէտք չէ յուսահատ ըլլալ, և մեր բարեխնամ կայսրը և իր կառավարութիւնը կարող են վերջ տալ այս տագնապալից կացութեան, պահելով երկրին զինուորական արժանապատուութիւնը։ Պէտք է վստահ ըլլանք Նախարարութեան հայրենասիրութեան վրայ։ Խաղաղութիւնը պիտի վերահաստատուի և փայլուն նոր օրեր պիտի յաջորդեն այս տագնապալից օրերուն։ Երկիրը ունի անբաւ թաքուն հարստութիւններ զոր մենք և մեր յաջորդները պարտինք շահագործել և արժանանալ մեր կոչման։ Ուրեմն յուսատեւ ըլլանք ապագային վրայ և' սկսինք գործելու առանց վարանելու հայցելով ի Տեառնէ իր հովանւոյն տակ պահել օսմանեան պետութիւնը»։

Ասլանեան էֆ. իր խօսքը վերջացուց ներկայացնելով նոր հաստատութեան տնօրէնը Թադէոս էֆ. Սուքիասեանը, որ իր քովը կեցած էր։

Գէորգ էֆ. Ասլանեանի բանախօսութիւնը ջերմ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

Ի վերջոյ խօսք առաւ Ռուբէն էֆէնտի Փափազեան և թրքերէն լեզուով բացատրեց Առեւտրական Ընկերութեան նպատակը և Թուրքիոյ համար այս տեսակ հաստատութիւններու անհրաժեշտ պէտքը։ Իր խօսքերն ալ ջերմ ծափերով ընդունուեցան։

Այս արարողութիւններէն ետքը ներկաները առաջնորդուեցան ճոխ շքասեղանի մը շուրջը, ուր շամպանեայի գաւաթներ պարպուեցան նորահաստատ Ընկերութեան յաջողութեան համար։

Այս հանդէսը սփոփեցուցիչ ու սրտապնդող երեւոյթ մըն էր և ցոյց կուտար թէ հայ տարրը վճռականօրէն որոշած է այլեւս սահմանադրական Թուրքիոյ մէջ, ջանալով իր նախկին առեւտրական փայլուն դիրքը գրաւելու և իր գործնական ոգիին նորանոր ապացոյցները տալու։

Երէկ իսկ Ընկերութիւնը իր գործառնութիւնները սկսած էր և պաշտօնեաները իրենց գործին գլուխը անցած կ'աշխատէին ընդհանուր խանդավառութեան մէջ։

Հայ առեւտրական վերականգնումի այս բացումը ուրախութեամբ կ'ողջունենք։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հետզհետէ կը սաստկանան այն խռովութիւնները, որոնք ամիսէ մը ի վեր Սէ-Չուանի նահանգին մէջ ծագած են՝ կեդր. կառավարութեան կողմէ միջամտութիւն եղած ըլլալուն համար այդ նահանգին ձգուած երկաթուղիի գծին շինութեան առթիւ։ Ապստամբական շարժումը ուրիշ քաղաքներ ալ տարածուած է։ Վուչանկի մէջ առժամեայ կառավարութիւն մը հաստատուած է։ Ապստամբներուն և զինուորներուն միջեւ շատ մը կռիւներ տեղի ունենալով 2000 հոգի ըսպաննուած են։

⁂ Հանքոուէն քաշուած հեռագիր մըն ալ սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ.— Չինական հրահանգիչները, որոնք մինչեւ հիմա կառավարութեան հաւատարիմ մնացած էին, տակաւ յեղափոխականներուն կողմը կ'անցնին։ Յեղափոխականները աչալուրջ հսկողութիւն կ'ընեն, որպէսզի անդորրութիւնը չխանգարուի Վուչանկի և Հանքոուի մէջ։ Միայն հանրային շէնքերը ու մանտարէններու բնակարանները հրակէզ տրուած են։ Բայց անդորրութիւնը վերահաստատուելէն ի վեր, աւարառուները և հրձիգները գըլխատուած են։ Կառավարութեան հաւատարիմ մնացած մարտանաւերը սկսած էին Վուչանկը ռմբակոծել։ Օտար տէրութեանց պատկանող թնդանօթակիրներու հրամանատարներուն կողմէ եղած առաջարկին վրայ, կրակը դադրեցուցուած է։ Օտար տէրութեանց, մանաւանդ ռուսական շէնքերը փրկուած են թնդանօթաձգութենէն։ Հանքոուի ըմբոստները երկաթուղիի կայարանը գրաւած են։ Օտար մարտանաւերը նաւային զինուորներ ցամաք հանած են, օտարազգիներու ինչքերը պաշտպանելու համար։ Այդ ջոկատները ճապոնացի ծովակալի մը հրամանին տակ կը գտնուին։ Ապստամբները կառավարական զինուորներուն դէմ կը քալեն և ամէն կերպով կը ջանան իրենց կողմը շահիլ զանոնք։ Հանքոուի Մանչուները կոտորուած են։ Բանտարկեալները խոյս տուած են բանտէն։

⁂ Լոնտոնէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճարոն պիտի միջամտէ, Հանքոուի մէջ ծագած ապստամբութեան առթիւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՑԱՐԸ ՊԻՏԻ ՄԻՋՆՈՐԴԷ

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ՏՐԻՊՈԼՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ԲԱՑ ՆԱՄԱԿԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ

Կացութիւնը միշտ տարտամ է։ Դեռ ոեւէ համաձայնութիւն չէ գոյացած Բ. Դրան ու եւրոպական դահլիճներուն միջեւ, ճշդելու համար թէ ինչ հիման վրայ պիտի կատարուի միջնորդութիւնը, որպէսզի վերջ գտնեն թշնամութիւնները։ Մեծ տէրութեանց կողմէ Բ. Դրան եղած զեկուցումներու մասին երկու կարծիք կայ։ Ոմանց կարծիքով, մեծ տէրութիւնները յայտարարած են թէ ներկայ խնդիրը Թուրքիա ու Իտալիան միայն կը շահագրգռէ, որով պետութիւնները այն ատեն միայն կրնան բանակցութեան մտնել, երբ օսմ. կառավարութիւնը վերջնականապէս ճշդէ իր պայմանները, պատերազմին վերջ տալու համար։ Ուրիշներու կարծիքին համաձայն, Անգլիա սկզբունքով ընդունած է որ Իտալիոյ մօտ դիմում պիտի կատարէ, օսմ. իրաւունքները պաշտպանելու համար Ափրիկեան Տրիպոլսի մէջ։ Ասոր վրայ, Գերմանիա, Աւստրիա-Հունգարիա և Ռուսիա ալ այդ տեսակէտը ընդունած են։ Կը կարծուի թէ Ֆրանսա ալ համամիտ է։ Սակայն օսմ. կառավարութիւնը մեծ տէրութեանց միջնորդութիւնը խնդրած ըլլալով Ափրիկեան Տրիպոլսի գրաւումէն առաջ, Բ. Դուռը կ'ուզէ որ Իտալիա իր պայմանները առաջարկէ։ Բ. Դուռը հիմա պատասխանի կը սպասէ, որ քանի մը օրէն առաջ չի կրնար ստուիլ։

⁂ Հռոմէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ իտալական կառավարութիւնը բնաւ տրամադիր չէ օսմ. գերիշխանութիւնը ընդունելու Ափրիկեան Տրիպոլսի վրայ։ Իտալացիները կը շարունակեն զօրք հանել Տրիպոլիս և Պէնկազի, առանց ոեւէ արգելքի հանդիպելու։

⁂ Ճիօռնալէ տ'Իթալիա Տրիպոլսէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը ստացած է, որուն համաձայն, Թուրքերը գրեթէ 100 քիլոմէթր հեռու կը գտնուին ծովեզերքէն։ Միւնիր փաշա կը փորձէ իր զինուորներուն միացնել Օրֆէլլայի և Թարհունայի արաբ բնակչութիւնները, Իտալացիներուն դէմ կռուի ղրկելու համար զանոնք։ Միւնիր փաշա հազարի չափ զինուոր և քանի մը լեռնային հրետանի ունի իր տրամադրութեան տակ։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը Տրիպոլսէն հեռագիր մը ստացած է, որով կը ծանուցուի թէ իտալական արշաւախումբին կազմածները ցամաք կը հանուին հետզհետէ։ Մինչեւ հիմա ցամաք եղած զինուորական ուժը բաւական կը համարուի, կացութեան համեմատ գործողութեան ձեռնարկելու համար։ Այդ զինուորական ուժը կը բաղկանայ հետեւակազօրքի մէկ ջոկատէ, հեծելազօրքի գունդերէ, ամրաշէն գունդէ մը և ուրիշ ծառայութեանց յատկացուած մաս մը զինուորէ։

⁂ Բուդաբեշթէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Նիքոլա Ցարը պիտի ջանայ միջնորդութեան կռուան մը գտնել Թուրք-իտալական պատերազմի մասին, երբ Լիվատիայի մէջ ընդունի զինքը ողջունելու գացած օսմ. պատուիրակութիւնը։

⁂ Թան առջի օրուան խմբագրականին մէջ կ'ըսէ թէ տէրութիւնները և մանաւանդ Ֆրանսա տրամադիր են միջնորդելու, բայց տհաճութիւն կը պատճառէ Իտալիոյ անհաշտութիւնը, որ Տրիպոլսի կցումը կը պահանջէ։ Նոյնպէս տէրութիւնները տհաճութիւն կը զգան Թուրքիոյ ներքին տագնապէն։

⁂ Պերլինի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կը յայտարարեն թէ տէրութեանց միջնորդութիւնը այն ատեն միայն արդիւնաւոր պիտի ըլլայ, երբ օսմ. դահլիճին դիրքը հաստատուն դառնայ։

⁂ Տրիպոլսի իտալացի հրամանատարը քաղաքէն հեռանալու համար երեք օր պայմանաժամ տուած է այն տեղացիներուն, որոնք չեն ուզեր իտալական կառավարութիւնը ճանչնալ։

⁂ Հասած պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, վերջին կռուին ատեն Իտալացիները մեծ կորուստներ կրած են Տրիպոլսի մէջ։ Օսմանցիներէն քանի մը հոգի սպաննուած և վիրաւորուած են։

⁂ Թան գիտել կուտայ թէ օսմ. պաշտօնատարներու վտարումը Տրիպոլսոյ Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատունէն և Վարչական Խորհուրդին կողմէ եղած բողոքը քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունեցող միջազգային միջադէպ մըն է, որուն նման միջադէպ մը չէ պատահած։

⁂ Իտալիոյ Թագաւորին Բիզա ուղեւորութեան առթիւ չորս անիշխանականներ ձերբակալուած են տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Այդ անիշխանականները նպատակ ունէին մահափորձ ընելու թագաւորին վրայ։

⁂ Տէյլի Մէյլ հետեւեալը կը գրէ. «Գերմանիա մասնաւոր պատճառներ ունի, պատերազմին վերջացումը փափաքելու համար։ Գերմանիոյ համար յուսախաբութիւն մը պիտի ըլլայ Իտալիոյ ձեռքերը կապուած տեսնել պատերազմի մը առթիւ, երբ Ֆրանսայի հետ կը բանակցի ինք։ Միայն աս չէ պատճառը։ Ափրիկեան Տրիպոլսի դէպքերը չծագած, Ֆրանսա կը յուսար Թուրքիան Երրեակ Համաձայնութեան մէջ մտնել, իր առեւտրական և քաղաքական ազդեցութիւնը ամրապնդելու համար օսմ. կայսրութեան մէջ։ Իտալիա ի դերեւ հանած է այդ յոյսերը։ Իտալիա Երրեակ Զինակցութեան մէջ կը գտնուի և Թուրքերը զարմանքով տեսան թէ Գերմանիոյ կայսրը, որ երեք հարիւր միլիոն իսլամներու պաշտպանը ըլլալուն համար կը պարծենար, նոյն իսկ հաշտութեան կամ պատերազմի գերագոյն իրաւարարը չըլլար դաշնակիցներուն միջեւ։ Այդ զարթնումը կրնայ առաւելութիւններ ունենալ ուրիշ երկիրներու համար։

⁂ Աւստրիական Ռայխսփօսթ թերթը իր մէկ խմբագրականին մէջ կ'ըսէ.— «Արդարեւ, մարդկութեան համար ամօթ է Իտալիոյ գործած յարձակումը Թուրքիոյ վրայ։ Բայց Օսմ. տէրութեան բաժանումը անխուսափելի է, և ատիկա բարիք մը պիտի ըլլայ Եւրոպայի համար»։

⁂ Հռոմէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն առեւտրական շրջանակներուն մէջ մեծ դժգոհութիւն կը տիրէ, առեւտրական գործառնութիւնները կայուն հանգամանք մը ստացած ըլլալուն համար։ Մէկ քանի սնանկութիւններ եղած են։

⁂ Սոֆիայէն քաշուած հեռագրի մը համաձայն, պուլկարական թերթերը կը հրատարակեն կարգ մը յայտարարութիւններ, զորս իբր թէ ըրեր է պուլկար նախարար մը, ըսելով որ պուլկար կառավարութիւնը տեսնելով Թուրքերուն ըրած ձեռնարկները՝ բանակը շարժման մէջ դնելու համար, պիտի ստիպուի իր սահմանագլուխի զօրաբաժինները շարժման մէջ դնել։ Պուլկարիոյ Նախարարաց Խորհուրդը, Թուրքիոյ կողմէ տեսնուած զինուորական պատրաստութեանց վրայ, որոշած է շարժման մէջ դնել սահմանագլուխի երկու զօրաբաժին։ Թերթերը նոյնպէս կ'ըսեն թէ պուլկար կառավարութիւնը լաւատեղեակ աղբիւրէ լուր առեր է որ Ժէօն-Թիւրք Քօմիթէն Պուլկարիոյ դէմ յարձակողական գործողութիւն կատարելու որոշում տուեր է։ Դիտումնաւոր կերպով տարածուած այս յուզումնալից լուրերը մտահոգութիւն պատճառած են Պուլկարներուն։ Ձեռնհաս աղբիւրէ բացարձակապէս կը հերքուին այդ լուրերը, իբր դիտումնաւոր և անհիմն։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի որ պուլկար կառավարութիւնը բնաւ շեղած չէ իր հետեւած խաղաղասիրական ընթացքէն։

⁂ Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը որոշած է մեծ տէրութեանց մօտ բողոքել, Իտալացիներուն կողմէ Տրիպոլսի Հանր. Պարտքի մասնաճիւղը գրաւուած ըլլալուն համար։ Ափրիկեան Տրիպոլիս տարեկան 40—50000 ոսկի հասոյթ կը հայթայթէր Հանր. Պարտքի Վարչութեան։

⁂ Նաւային գրաւմանց Ատեաններ կազմուեցան Կ. Պոլսոյ, Իզմիրի և Սելանիկի մէջ։ Հոս կազմուած Ատեանին կը մասնակցի Հրանդ էֆ. Ասատուր, իսկ Սելանիկի Ատեանին՝ Վերաքննիչ Ատեանի անդամ Նազարէթ էֆ. Խաչերեան։

⁂ Թանինի կողմէ եղած կոչին, վրէժխնդրական միութիւն մը կազմելու համար Իտալացիներուն դէմ, 200 հոգի պատասխանած են երէկ և անուններն ալ հրատարակուած է։ Ասոնց մէջ կան կրօնաւորներ, պաշտօնատարներ, սպաներ, իսլամ կիներ, քանի մը հրեայ, մէկ հայ և մէկ յոյն, արաբերէնի պիտի թարգմանուի այդ կոչը, Եգիպտոս և Թունուզ ղրկուելու համար։

⁂ Ռոտոսթոյի օսմ. երեսփոխան Յակոբ էֆ. Պօյաճեան Ժէօն-Թիւրքի մէջ սա բաց նամակը ուղղած է Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Քիտէրլէն Վախթէրի. «Կը համարձակիմ յարգանօք ձեզի յայտնելու թէ ինչ կը խորհիմ այն քաղաքականութեան մասին, որուն կը հետեւիք Ափրիկեան Տրիպոլսի խնդրին մէջ։ Դուք և Վիէննայի ձեր բարեկամները Իտալիան ազատ կը ձգէք իր բարբարոսական արշաւանքին մէջ։ Եւ ատիկա կ'ընէք անոր զինակցութիւնը չկորսնցնելու համար։ Թոյլ տուէք ինձ, վսեմափայլ տէր, ըսելու թէ այդ յափշտակութիւնն իսկ պատճառ պիտի ըլլայ Իտալիան անջատելու այդ զինակցութենէն։ Անգամ մը որ Իտալիան նուաճէ Ափրիկեան Տրիպոլիսը, Իտալիա պիտի ստիպուի Գերմանիայէն ու Աւստրիայէն բաժնուելու. առանց ատոր՝ անգլիական ու ֆրանսական նաւատորմիղները Իտալիոյ ձեռքէն պիտի խլեն Ափրիկեան Տրիպոլիսը, որուն նուաճումը այնքան սուղի պիտի նստի իրեն։ Գործը կանգ չպիտի առնէ հոս. Անգլիա, Ֆրանսա և Ռուսիա Իտալացիներուն աչքին առջեւ պիտի ցցեն հիանալի Թիրօլը, որ իր լեռնային սքանչելի դիրքով, անանցանելի պատուար մը կը ձեւացնէ հիւսիսի արշաւանքներուն դէմ։ Անգլիա, Ֆրանսա և Ռուսիա կրնան Իտալիոյ խոստանալ ամբողջ իտալական ծովեզերքը, Կորնթոսը և մասամբ Գարնիօլան, որոնցմով շատ լաւ պիտի ամրացուի արեւմտեան սահմանագլուխը։ Այսպէս Իտալիա՝ Աւստրիոյ կալուածներէն հրապուրուած, Երրեակ Համաձայնութեան մէջ պիտի մտնէ, որ քառեակ զինակցութեան մը պիտի վերածուի, թէ՛ յարձակողական և թէ պաշտպանողական։ Բնականաբար՝ երեք-չորս տարի պիտի սպասեն, որպէսզի Իտալիա յոգնութիւն առնէ Ափրիկեան Տրիպոլսի նուաճումին պատճառած յոգնութիւններէն։ Չեմ կարծեր որ Գերմանիա և Աւստրիա, կէս մը սպաւ, կարենան դիմադրել այդ Քառեակ Զինակցութեան։ Այն ատեն քանի մը Օսմանցիներ իրար պիտի անցնին՝ Թուրքիան մղելու համար որ ձեր թշնամիներուն վրայ յարձակի, բայց մեր երկրին հանրային կարծիքը համամիտ չպիտի գըտնուի անոնց քաղաքականութեան, որովհետեւ պիտի մտաբերէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կողմէ մեր մասին ցոյց տրուած անտարբերութիւնը Ափրիկեան Տրիպոլսի խնդրին մէջ։ Այն ատեն դուք և ձեր դաշնակիցները դառնապէս պիտի ցաւիք այն քաղաքականութեան վրայ, որուն կը հետեւիք այսօր։ Բայց պարզած հեռանկարս կրնայ կատարելապէս կերպարանափոխուիլ։ Իտալիոյ հետ ունեցած ձեր զինակցութիւնը պիտի կորսնցնէք ա՛յն պարագայի մէջ, հետեւաբար բարոյապէս ստիպուած էք ձեր արդի քաղաքականութիւնը փոխելու. եթէ այսօր ձեր աջակցութիւնը նուիրէք մեզի, Իտալիա պիտի հարկադրուի Տրիպոլսէն հեռանալու։ Այսպէս մեր եղբայրակցութիւնը և զինակցութիւնը ձեռք բերած կ'ըլլաք։ Այն օրը ուր դուք և ձեր զինակիցները յարձակում կրէք, և ատիկա շատ չպիտի ուշանայ, Թուրքիա ձեր կողմը պիտի բռնէ, ու Ռումանիա ալ պիտի հարկադրուի մեզի հետ ըլլալու։ Այն ատեն պիտի տեսնէք թէ մեր կորիճ բանակը ինչ հրաշքներ պիտի գործէ թշնամիներուն դէմ։ Այսպէս ձեր յիշատակը պիտի օրհնուի ձեր հայրենակիցներուն և զինակիցներուն կողմէ»։

⁂ Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը հաւաստեն թէ գերման կառավարութիւնը վճռական միջամտութիւն մը պիտի ընէ՝ ներկայ վիճակին վերջ տալու համար։ Պատերազմին սկզբնաւորութենէն ի վեր մինչեւ հիմա քիչ ատեն մէջ Գերմանիա առեւտրական և տնտեսական մեծ վնասներու մատնուած է։ Գերմանիա նըկատողութեան առնելով այդ պարագան, ստիպուած է միջամտութիւն ի գործ դնելու։

⁂ Բօբօլօ Ռօմանօ կ'ըսէ թէ իտալական ժողովուրդը և Խորհրդարանը պիտի պատռեն այն դաշնագիրը, որ օսմ. գերիշխանութիւնը ապահովէ։ Այդ թերթին կարծիքով, պէտք չէ այնպիսի հաշտութիւն մը կնքել որ Իտալիոյ ազգ. արժանապատուութիւնը և բրէսթիժը վնասուին։

⁂ Իտալիոյ թագաւորը Նաբօլիէն մեկնելու պատրաստուող զինուորներուն ճառ մը խօսած է, զինուորներուն և ժողովրդեան կողմէ ծափահարուելով։

⁂ Իսլամիք ցաւ կը յայտնէ որ պատերազմի մասին օսմ. մամուլին մէջ հրատարակուած բոլոր տեղեկութիւնները իտալական աղբիւրներէ են, որոնք իրենց ուզած ձեւով կը հաղորդեն լուրերը, ինչ որ գէշ կրնայ ազդել հանրային կարծիքին վրայ։ Թուրք թերթը գիտել կուտայ թէ օսմ. կառավարութիւնը պատերազմին վրայ կամ բնաւ տեղեկութիւն չտար և կամ չուզեր լրագիրներուն հաղորդել։ Ուստի Իսլամիք կ'առաջարկէ զուտ օսմ. հեռագրական գործակալութիւն մը հիմնել, ստոյգ լուրեր առնելու համար։ Այս առթիւ օսմ. հեռագրական գործակալութեան վրայ կը յարձակի, ըսելով թէ ատիկա ֆրանսերէն լեզուով կը խմբագրէ հեռագիրները, փոխանակ թուրքերէնի։

⁂ Ոստիկանութիւնը կը պատրաստէ մայրաքաղաքս գտնուող դատապարտուած Իտալացիներուն ցանկը, երկրէն վտարելու համար զանոնք։ Միւս Իտալացիներն ալ հետզհետէ պիտի արտաքսուին։

⁂ Գահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. Տէյլի Մէյլի թղթակցին հետ տեսակցելով հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է. «Անգլիացիները ազնիւ ազգ մըն են. մեր կրած յանկարծական ու անիրաւ յարձակումին առթիւ, Անգլիացիներուն ցոյց տուած համակրանքին համար շնորհակալութիւննիս կը յայտնենք։ Անգլիացիներու բռնած այդ դիրքին համար շնորհակալ եմ ամբողջ անգլիական ցեղին։ Իտալիոյ կողմէ օսմ. կառավարութեան իրաւունքներուն վրայ գործուած յարձակումը մարդկային ամէն տեսակ իրաւունքներու դէմ ոտնձգութիւն կը համարուի։ Իտալիոյ այս յարձակումը ուրիշ տէրութեան մը երկրին վրայ, խորին ցաւանք կը պատճառէ։ Գալով Թուրքիոյ ապագային՝ անիկա կը մխիթարուի, Անգլիոյ համարումը շահած ըլլալուն համար»։

⁂ Տրիպոլսի հեռագրական և մաքսային պաշտօնատանց մէջ Իտալացիներ պաշտօնի կոչուած են։ Մինչեւ առջի օր տասը հեռագրական կայան Իտալացիներուն ձեռքը անցած են։

⁂ Անգլիացի ծանօթ հրապարակագիր Պ. Ուիլիէմ Սթէտ, որ Խաղաղասէրներու Միութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօնով մայրաքաղաքս եկած է, առջի օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ռուսական դեսպանին հետ։

⁂ Իտալացիները հորերուն մէջ աղբ լեցնելով կը գոցեն, որպէսզի Տրիպոլսի ներսերը գտնուող օսմ. զինուորները ծարաւէ մեռնին։ Քանի մը հորեր այդպէս գոցուած ըլլալով, ազդու միջոցներ ձեռք առնուած են, որպէսզի միւս հորերն ալ չգոցուին թշնամիին կողմէ։ Հրամանատար Նէշէթ պէյ Պատերազմական Ատեանին յանձնած է Իտալացիներու կողմէ վարձուած մէկ քանի լրտեսներ, որոնք հորերը գոցելու կ'աշխատէին։

⁂ Մայրաքաղաքիս դեսպանատուններէն մէկը հասած հեռագրի մը համաձայն, Իտալացիները Տէրնէ մտած են։ Գայմագամը վիրաւորուած է։

⁂ Վիէննայի մէջ մեծ ուշադրութիւն գրաւած է Ֆօսիշէ Զայթունկի հրատարակած մէկ տեսակցութիւնը, որ հաւանաբար Պերլինի գերմանական դեսպան Պ. Բանսայի հետ տեղի ունեցած է։ Այդ տեսակցութեան մէջ ըսուած է թէ Ֆրանսա և Անգլիա իրենց ստանձնած յանձնառութիւններով Իտալիան քաջալերած են Տրիպոլիս երթալու։ Գերմանիա և Աւստրիա բնաւ պատասխանատու չեն Ափրիկեան Տրիպոլսի խնդրի մասին։

⁂ Իսքէնտէրունի իտալ. հիւպատոսը ստիպուած է քաղաքէն հեռանալ և Լօրնաքա ապաստանիլ, հակառակ գերման պաշտպանութեան զոր օսմ. իշխանութիւնները չեն ճանչցած։

ՄԱՀ. ՍԱՄԻ ՓԱՇԱՅԻ

Հօրանի արշաւախումբին զինուորական հրամանատար և ծերակուտական Սամի փաշա Դամասկոսի մէջ մեռած է յանկարծ հիւանդութենէ։ Սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ առաջին ոստիկանական նախարարը եղաւ։ Յետոյ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի բացակայութեանը միջոցին փոխանորդաբար վարեց պատերազմական նախարարութիւնը։ Հօրանի ապստամբութեան ատեն իբր հրամանատար ղրկուեցաւ և ըմբոստական շարժումը զսպելէ յետոյ Պոլիս դարձաւ։ Բայց քիչ յետոյ դարձեալ Հօրան ղրկուեցաւ, տեղւոյն մէջ վարչական բարենորոգումներ ի գործ դնելու համար։

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳՐԱՊԵՏԻ ՄԸ

ԱՔՍՈՐՈՒՄԸ

Հիքմէթ օրաթերթին մէջ Պատերազմական Ատեանի որոշմանց հակառակ հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար, թերթին պատասխանատու խմբագիր Շէյպէնտէրզատէ Ֆիլիպէլի Ահմէտ Հիլմի էֆ. ձերբակալուած էր։ Պատերազմական Ատեանը որոշեց աքսորել յիշեալ խմբագիրը։

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԷՊՈՒ ԱՂԱՃԱՏԷ ԼԷՕՆ ԵՐՋՐՈՒՄ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանուբի անխարդախ իւղերը և առանձին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 27—50

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Դ. ՏԱՐԻ) (ՆԻՍՏ՝ 1)

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԲԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ

ԿԱՅՍԵՐ ԳԱՀԱՃԱՌԸ
ԵՒ
ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՀՄԷՏ ՌԻԶԱ ՊԷՅ ՆԱԽԱԳԱՀ

Երէկ վերաբացուեցաւ վերջապէս Օսմ. Երեսփ. Ժողովը և Ծերակոյտը՝ հինգ ամսուան դադարէ մը յետոյ: Ինչպէս յայտնի է ըստ օրինի Խորհրդարանը պիտի բացուէր մէկ ամիս վերջ, Նոյեմբեր 1ին, և սակայն երկրին ներկայ քաղաքական ծանր կացութիւնը, պատերազմը և անոր հետեւանքով Հագգը փաշայի դահլիճին տապալումը, առիթ տուին ընդդիմադիր երեսփոխաններուն և որ մասնակի գումարումներէ յետոյ՝ Սուլթանական իրատէով բանալ տուաւ Խորհրդարանը:

Առտուն շատ կանուխ, ժամը՝ եւրոպական 9էն սկսեալ երկսեռ բազմութիւն մը հետաքրքիրներու գրաւած էր Ալըը Բազարի Խորհրդարանի շէնքին շրջակաները: Մասնաւորաբար Թրքուհիներ մեծ թիւ մը կը կազմէին բազմութեան մէջ, որ երթալով կ'ստուարանար: Խորհրդարանին շէնքէն ներս անօրինակ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր: Ընդդիմադիր, թէ՛ Իթթիհատական անհամբերութեամբ կ'սպասէին Խորհրդարանի բացման:

Ժամը 10ու կէսին միջոցները առանձին առանձին գումարուեցան Իթթիհատականները և ընդդիմադիրները: Առաջիններուն խորհրդակցութիւնները տեւեցին մօտաւորապէս երկու ժամ. թէր ու դէմ վիճաբանութիւններ եղան Նախագահական թեկնածուի մասին. մեծամասնութիւնը կը պնդէր Ահմէտ Րիզա պէյի մասին. իսկ փոքրամասնութիւն մըն ալ կ'ուզէր քուէ տալ Նախկին դատական Նախարար Նէճմէտտին էֆ.ի. Վերջապէս բառիին մեծամասնութեամբ որոշեց որ Նախագահական թեկնածու նկատուի դարձեալ Ահմէտ Րիզա պէյը: Իսկ ընդդիմադիրները որոշեցին որ Նախագահ ընտրուի Մանիր Սայիտ պէյը:

Հետզհետէ կը ժամանէին հրաւիրեալները՝ դեսպաններ, հոգեւոր պետեր, պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, ամէնքն ալ մեծ համազգեստով և ոսկեճամուկ հագուստներով ու շքանշաններով զարդարուած:

Արտաքին դրան առջեւէն մինչեւ Տօլմա Պաղչէ երկու կողմի վրայ շարուած էին զինուորներ՝ Կայսեր ընդունելութեան համար:

Դեսպաններ և օտար հրաւիրեալներ կ'ընդունուէին Կայս. Պալատան և Արտաքին գործոց Նախարարութեան արարողապետներէն և գլխաւոր պաշտօնատարներէն:

Սրահը դեռ թափուր էր և սակայն քովընտի բոլոր օթեակները լեցուած էին պաշտօնական անձնաւորութիւններով: Իշխանազուններու օթեակին քով գտնուող օթեակին մէջ նստած էին բոլոր բարձրաստիճան կրօնաւորները. այդ կարգի միւս օթեակին մէջ նստած էին Յունաց Պատրիարք՝ Եօաքիմ Սրբազան, Հայոց Պատր. Տեղապահ՝ Մանկունի Սրբազան, Հայ-Կաթոլիկներու Կ. Պատրիարքական փոխանորդ՝ Ճամճեան եպս. և ուրիշներ: Կայս. օթեակին յարակից բաժիններուն մէջ նստած էին բարձրաստիճան զինուորականներ և օտար մեծ հաստատութիւններու ներկայացուցիչներ: Նախագահական դէմի օթեակներուն մէջ կ'երեւային՝ օտար դեսպանները, դեսպանական պաշտօնատարներ և կառավարական մեծ պաշտօնատարներ: Իսկ Մամուլին տրուած էր յատուկ օթեակ մը:

Ժամը 2.25ին զինուորները փողերը հնչեցուցին, իսկ զինուորական նուագախումբը հնչեցուց ազգ. մարշը և կայսրը, ընկերակցութեամբ գահաժառանգին և կայս. իշխաններուն, հասաւ Խորհրդարան և ներքին դուռնէն դիմաւորուեցաւ Նախարարներէն և ծերակուտականներէն: Կայսրը ուղղակի եկաւ Գահոյից դահլիճը ուր պահ մը հանգստանալէ վերջ, առաջնորդութեամբ արարողապետներուն և կայս. իշխան Սալահէտտին և Մէճիտ էֆ.ներու և ընկերակցութեամբ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի մտաւ կայս. օթեակը: Բոլոր երեսփոխանները և ծերակուտականները, այս վերջինները մեծ համազգեստներով, ոտքի ելան: Կայսրը գահաճառը յանձնեց Ս. քարտուղար Խալիտ Զիա պէյի, որ տարաւ յանձնեց Սայիտ փաշայի: Այս վերջինը համբուրելէ յետոյ զայն բացաւ, ուր հազիւ կրցաւ ելել դողդոջելով, կարդաց Գահաճառը որ ահաւասիկ.—

ԳԱՀԱՃԱՌ

«Յարգելի Ծերակուտականներ և երեսփոխաններ,

«Չորրորդ Նստաշրջանին բացման հանդէսը կատարելու յաջողելուս համար անհուն շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ Աստուծոյ և բարեգալուստ կը մաղթեմ Ժողովիդ անդամներուն:

«Այն պահուն, երբ միջոցներ ձեռք կ'առնէինք ժողովին Երրորդ տարեշրջանին մէջ ընդունուած և վաւերացուած օրէնքները գործադրելու, մեր հայրենիքը հետզհետէ շէնցնելու, հանր. կրթութիւնը զարգացնելու, մեր ժողովուրդին բարօրութեան ու հարստութեան համար պէտք եղած երկաթուղիները և ուրիշ ճամբաները մեր ելեւմտական պայմաններուն ներած չափով շինելու, անցեալին անհամար անհոգութիւնները և երկարատեւ անտարբերութեան վէրքերը դարմանելու, Իտալական կառավարութիւնը Տրիպոլսոյ վրայ ոտնձգութիւններ ընելու համար իր մտադրած և պատրաստած պատճառները արդարացի պահանջքներու ձեւին ու կերպին մէջ դնելով՝ վերջնագիր մը տուաւ: Մեր կառավարութիւնը որոշ պայմանաժամին մէջ պատասխանեց թէ՝ ընդունուեցան Իտալիոյ անտեսական այն պահանջումները, որոնք ընդունելի են դրութիւն ունեցող դաշնադրութիւններու և կը համապատասխանեն Սուլթանական իրաւունքներուն ու արժանապատուութեան: Այս մասին ապահովութիւն տալով՝ բացատրութիւն պահանջեց թէ ինչ են այն պահանջումները, որպէսզի անմիջապէս բանակցութեան սկսին. սակայն Իտալիա այս ապահովութիւնները և պահանջուած բացատրութիւնները առանց նկատի առնելու, երբ պատասխան ծանուցագիր մը տուաւ և օսմ. կառավարութեան դէմ պատերազմ հրատարակեց:

«Ազգ. Ընդհ. Ժողովը իր որոշեալ ժամանակէն առաջ բանալու ստիպուեցանք, անոր համար որ յիշեալ կառավարութիւնը թշնամութեան սկսաւ նոյն իսկ իր որոշած 24 ժամ պայմանաժամին լրանալէն առաջ և մէկ կողմէն Տրիպոլսոյ դէմ ոտնձգութիւն ըրաւ և միւս կողմէ միջազգային կանոնները ոտնակոխելով Ալպանիոյ մէջ յանկարծ կրակ բանալով ընկղմեց մեր թորփիլանաւերը, որոնք բնականաբար պատերազմ հռչակուելէն տեղեկութիւն չունենալով և իտալական նաւատորմին հանդիպելով փութացած էին յարգական բարեւ տալ, ինչպէս որ ծովային կանոններու համաձայն պէտք է ընել բարեկամ պետութեան մը պատերազմ. Նաւերուն և Իտալիա այսպէս չարունակեց յարձակիլ օսմ. երկիրներու՝ Ափրիկեանի ծովեզերքներուն վրայ գտնուող քանի մը կէտերուն՝ Տրիպոլսոյ, Պէնկազիի և պատերազմէն լուր չունեցող օսմ. պատերազմական և առեւտրական շոգենաւերուն վրայ:

«Մեր կառավարութիւնը անմիջապէս դիմելով բարեկամ մեծ պետութիւններուն՝ անոնց խաղաղասիրական միջնորդութիւնը խնդրեց, մեր օրինաւոր և նուիրական իրաւունքներուն և մեր ազգային արժանապատուութեան համապատասխան կերպով մը վերջ տալու համար այս պատահարին, որ հակառակ էր միջազգային օրէնքներուն, արդարութեան և ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու համար ամէն կողմէ ցոյց տրուած անկեղծ իղձերուն: Սպասելով հետեւանքին քաղաքական խաղաղասիրական ձեռնարկներու, որոնք կը շարունակուէին պետութիւններէն առնուած պատասխաններուն համաձայն, հա չէինք կրնար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել, մեր օրինաւոր իրաւունքներուն և շահերուն պաշտպանութեան և պահպանութեան համար:

«Իտալիոյ այս յանկարծական ոտնձգութիւնը որ հակառակ է մեր օրինաւոր իրաւունքներուն և ազգ. արժանապատուութեան և որ բոլոր քաղաքակիրթ ազգերը զարմացուց և վշտացուց. վրդովեց խաղաղասիրական և յառաջդիմական ջանքերը մեր պետութեան որ կ'աշխատէր մէկ կողմէն տէրութիւններու հետ ընկերակցաբար խաղաղութեան պահպանման համար՝ իր վրայ ծանրացող կարեւոր պարտականութիւնը և միւս կողմէ օգտուելով սահմանադրական դրութեան յառաջդիմասիրական և արդարասիրական շնորհներէն, ձեռք բերելու իր քաղաքակրթական կատարելագործումը իր ժամանակին և դրամին ներածին չափով: Վստահ եմ որ մեր օրինաւոր իրաւունքներուն և շահերուն պաշտպանութեան և պահպանութեան համար թէ մեր կառավարութիւնը և Ազգ. Ժողովը և թէ բոլոր մեր ժողովուրդը պիտի աշխատին մարդկային կարողութեան ներած չափով կատարել իրենց հայրենասիրութեան վրայ ծանրացած կարեւոր պարտականութիւնները: Հարկ չկայ ըսելու թէ՝ միութիւնը ամէնէն կարեւորը և ամէնէն առաջինն է այն ուժերուն որոնք անհրաժեշտ են մեր ազգին բարձրացման ու յառաջդիմութեան և հայրենիքին այսպիսի ոտնձգութիւններուն դէմ պաշտպանութեան համար: Բոլոր օսմանցիներուն մէջ որքան առաւել երթայ եղբայրակցութիւնն ու միութիւնը նոյնքան կ'աւելնան անոնց օգուտները և երկրին ամէն կողմէ կը կրկնապատկուի ժողովուրդին կապակցութիւնը հանդէպ օրինաւոր կառավարութեան:

«Ընդհանուր Ժողովին Երրորդ Նստաշրջանին փակումէն ետք կատարած ճամբորդութեանս միջոցին իրապէս զգածուեցայ և պարծանք զգացի Գոսովայի, Մանասթըրի և Սելանիկի կուսակալութիւններուն մէջ տեսնելով օսմ. եղբայրութեան ապացոյցները և թէ Գոսովայի դաշտին ու նմանօրինակ վայրերու մէջ հաւաքուած և զանազան տարրերու պատկանող հարիւր հազարաւոր հայրենակիցներու կողմէ ցոյց տրուած ազգ. զգացումները: Իմ անկեղծ փափաքս այն է որ բոլոր օսմանցիները ջանան կարելի եղածին չափ կատարելագործել այն եղբայրութիւնն ու միութիւնը որ հայրենիքին երջանկութեան համար հարկ եղած միջոցներուն առաջինն է:

«Վստահ եմ որ Երեսփ. Ժողովը և Ծերակոյտն ալ ներկայ կացութեան վերաբերեալ վիճաբանութիւնները և իրենց քննութեան յանձնուելիք օրինագիծերու վիճաբանութեան մէջ, իրենց կէտ նպատակին պիտի ընտրեն իրական և անկեղծ արդիւնքները և պիտի տան մեր հայրենիքին փրկութիւնը և երջանկութիւնը ապահովող որոշումներ:

«Գոհունակութեամբ կը յայտարարեմ թէ՝ միւս մեծ պետութիւններուն և դրացի կառավարութիւններուն հետ մեր յարաբերութիւնները առաջուան պէս անկեղծ ու բարեկամական են: Հաստատ կը մնանք մեր քաղաքականութեան վրայ, որ կը կայանայ ուրիշին իրաւունքին ոտնձգութիւն չընելուն և մեր իրաւունքը պաշտպանելուն մէջ:

«Բարձրեալն Աստուծմէ կը խնդրեմ որ յաջողցնէ ձեր խելացի և հեռատես ջանքերը, զոր պիտի ընէք ձեռք բերելու համար մեր անկեղծ ուղղութեան յուսադրած երջանկութիւնն ու յառաջդիմութիւնը և կը յայտարարեմ թէ Ընդհանուր Ժողովը բացուած է:»

Գահաճառին աւարտումէն վերջ ծերակուտական Շէյխ Իսմ. Հագգը էֆ. բարեմաղթութիւններ ըրաւ, Սուլթանին և Սահմանադրութեան համար և վերջացուց, Աստուծմէ խնդրելով որ Թուրքիոյ վրայ յարձակող իտալացիները «փէրիշան» ըլլան: Յետոյ մեկնեցան կայսրը, ծերակուտականները և Նախարարները:

Ժամը 3ին, ինչպէս նախորդ տարիներուն Երեսփ. Ժողովը առժամեայ Նախագահ ընտրեց Տրապիզոնի երեսփոխան Նաֆի էֆն., (ամէնէն երէցը) և ատենադպիր՝ Տօքթ. Րիզա Նուր պէյ (կրտսեր):

Առժամեայ Նախագահը հրաւիրեց ներկայ երեսփոխանները որ համերաշխութեամբ աշխատին և կատարեն Նախագահի ընտրութիւնը:

«Եօզլամա» կատարուեցաւ և անուանեցաւ որ ներկայ երեսփոխաններուն թիւն է 157: Ասոնց մէջ էին Ափր. Տրիպոլսոյ երկու երեսփոխանները՝ Սատըգ և Նաճի պէյերը: Հայ երեսփոխաններէն բացակայ էին՝ Տօքթ. Տաղաւարեան, Պ. Հալաճեան և Հ. Պօյաճեան:

Րիզա Նուր.— Նախագահի ընտրութենէ առաջ տասը վայրկեան դադար տանք:

Պաւսօ.— Կեցէք տեսնենք. ինչ ըրինք որ յոգնեցանք:

Էմին պէյ գիտել տուաւ որ նախ պէտք է մասնաճիւղերու (շիւպէ) ընտրութիւնը կատարել ըստ ներքին կանոնագրի:

Թէեւ Րիզա Նուր և ընդդիմադիրներ պնդեցին որ նախագահի ընտրութեան առաջնութիւն տրուի, բայց Մէճտի, Պէտրի էֆ.ները և ուրիշներ բողոքեցին և հետեւաբար տեղի ունեցան մասնաճիւղերու ընտրութիւնները:

Յետոյ ձեռնարկուեցաւ Նախագահի ընտրութեան: Գաղտնի քուէարկութեան արդիւնքը եղաւ հետեւեալը.— Ահմէտ Րիզա պէյ (Իթթիհատի ընտրելին) 86 քուէ, Մանիր Սայիտ (ընդդիմադիրներու ընտրելին) 55 քուէ, Նէճմէտտին Մոլլա (Նախկին դատ. Նախարար) 6 քուէ, Խալիլ պէյ (Նախկին Ներքին գործոց Նախարար) 3 քուէ, Սպիտակ 4, Րիզա Թէվֆիք 2:

Իսկ մէկմէկ քուէ ստացան՝ Մուսթաֆա Արիֆ, Էմրուլլահ, Մուսթաֆա Սապրի և Բիւշրի պէյերը:

Առժամեայ ատենադպիր Րիզա Նուր պէյ անգամ մըն ալ համրեց քուէները և յայտարարեց թէ՝ քուէթուղթերը 160 հատ են, մինչդեռ ներկայ քուէարկող երեսփոխաններու թիւը 157 է. հետեւաբար 3 հատ աւելի է ըստ և աւելցուց թէ՝ այս քուէարկութիւնը պէտք է չեղեալ համարիլ:

Սէյիտ պէյ (Իթթիհատական լիտր).— Խնդիր հանել կ'ուզէք. Ահմէտ Րիզա պէյի ստացած քուէներէն թէնզիլ ըրէք երեք հատ, նորէն ան մեծամասնութեամբ ընտրուած է:

Րիզա Նուր (ընդդիմադիր).— Ատիկա քու մալըդ չէ որ ուզածիդ պէս թէնզիլ կ'ընես…:

Հայտար պէյ (Իթթիհատական).— Դո՛ւն կեցեր էիր քուէատուփին քով. ուշադրութիւն ընէիր չըրիր…

Րիզա Նուր.— Ճի՛շդ է. բայց կրնայ ըլլալ որ երեք հոգի իրենց քուէները սպիտակ տալու տեղ, կրկին թուղթեր պլորած ըլլան:

Րիզա Թէվֆիք.— Նէ խէ կուլ մընէք հայտէ՛ գապա՛լ, գապա՛լ…

Զայներ.— Գապա՛լ…

Նախագահը՝ Նաֆի էֆ. բժէն հռչակեց Ահմէտ Րիզա պէյի ընտրութիւնը, ուրկէ վերջ յայտարարեց թէ՝ երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ երկուշաբթի (վաղը) ժամը 10ին:

Նիստը փակուեցաւ ժամը 5ին:

⁂ Ծերակոյտն ալ Նախագահի ընտրութիւն կատարեց: Նախագահ ընտրուեցաւ Ղազի Մուխթար փաշա, իսկ Բ. Նախագահ Շէրիֆ Հայտար պէյ: Կայս. իրատէ մը վաւերացուց զանոնք:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՋՈՒՂՈՒՄ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Բաղէշի առաջնորդ Սուրէն վրդ. Գալէմքեարի ստորագրութեամբ, Պատրիարքարանը երէկ ստացաւ հետեւեալ հեռագիրը, 30 սեպտ. թուականով.— «Սպանութիւնները կրկին կը շարունակուին: Օրթագիւղցի Լեւոն խժդժօրէն սպաննուեցաւ: Գիւղերը սարսափի մէջ են, անմիջական կարգադրութիւն:»

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ուսումն. Խորհուրդը ցաւօք տեղեկանալով որ անցեալ կիրակի օր Գատըգիւղի Նախորդ Թաղ. Խորհրդէն ոչ մէկը չէ ներկայացեր Ուսումնական Խորհրդին կողմէ հոն ղրկուած ներկայացուցիչներուն, հակառակ Նախապէս եղած զեկուցումներուն, որոշեց վերջին անգամ ըլլալով հրաւիրել նոյն Խորհուրդը առաջիկայ նիստին, հակառակ պարագային՝ իր տեղեկագիրը ներկայացնել Վարչութեան առանց նոյն Խորհրդին բացատրութիւնները լսած ըլլալու:

ՆՈՐ ԹԱԼԱՆ

Արմաշի փոխ վանահայրը կը տեղեկագրէ.— «Վանքին անտառը, որուն համար մշտապէս վէճ ունինք թուրք գիւղացիներու հետ, այժմ լուրջ վտանգի ենթարկուած է: Շրջակայ թուրքերը ամէն օր, 50—60 սայլ մեծաքանակ փայտ կը կտրեն, կը տանին: Կառավարութիւնը բարեացակամ է անոնց և յայտնապէս ալ կը քաջալերէ այդ աւարառութիւնը: Մեր յաճախակի դիմումները, գրաւոր և բերանացի, Իզմիթ և Արմաշի մութէրին, անհետեւանք կը մնան: Մեր բոլոր միջոցները սպառելով, այլ եւս յուսահատած ենք»:

ԳԱՆԳԱՏ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԴԷՄ

Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը գանգատելով որ իր բոլոր գիրերը անպատասխանի կը մնան, և ինչպէս առաջուց տեղեկագրուած է, եկեղեցին գոց կը մնայ, Պատրիարքարանն ալ «գուցէ ժամանակ չունի իրմով զբաղելու»,— կը խնդրէ Կիպրոսը կցել Երուսաղէմի պատրիարքութեան:

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

Գաւառացի կարօտ ուսանողներ՝ Հալքալը, Երկրագործական, Երկրաչափական վարժարանները, Վարչապետութեան և պետական ուրիշ երկրորդական վարժարանները ընդունուելու համար Պատրիարքարանի կողմէ դիմում եղած էր կառավարութեան: Վարչապետութիւնը, կրել Սապահ, հրամայեց պատկանեալ պաշտօնատուններուն որ այդ 18 հայ ուսանողները ընդունուին նոյն վարժարաններուն մէջ:

ՇՐՋԳ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Յառաջիկայ կիրակի գիշեր (2 հոկտ.) ժամը 9ին (ր. ե.) Մաքրիգիւղի Թաղապետական Թատրոնին մէջ ի նպաստ Մաքրիգիւղի Տատեան ազգային վարժարանին շրջգ. ներկայացում մը պիտի տրուի հովանաւորութեամբ Բ. Գահաժառանգ Մէճիտ էֆէնտիի: Թատերախաղին նիւթն է «Գործաւորին իրաւունքը» որ պիտի ներկայացուի Օսմ. Դրամաթիք Թատերախումբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Պ. Մնակեանի: Ներկայացման հասոյթը պիտի յատկացուի գիւղին ազգային վարժարանին կարօտ աշակերտներուն:

ՇԱՆԹի 8րդ թիւը հրապարակ ելած է, ամենագեղեցիկ բովանդակութեամբ ու բազմաթիւ նկարներով: Նիւթ և նկար գեղեցկագիտական տեսակէտով կը մրցին իրարու հետ:

Երկու հոյակապ նկարներ՝ գլխաւոր զարդը կը կազմեն հանդէսին:

Այս թիւը կը բովանդակէ յօդուածներ և քերթուածներ՝ Սրբուհի Յարութիւնեանէ, Հրանդէ, Վահան Մալէզեանէ, Եղիա Տէմիրճիպաշեանէ, Օր. Հերմինէ Հալեանէ և Օր. Հերանոյշ Արշակեանէ: Անտրէ Թէօրիէին կը շարունակուի, Զիֆթէ-Սարաֆի գեղեցիկ թարգմանութեամբ: Երուանդ Օտեան իր նուրբ ու յաջող երգիծաբանութիւնները արդիւնաւորած է դարձեալ «Պատերազմ և … խաղաղութիւն»ին մէջ: Ուրիշ գրուածքներ կ'ամբողջացնեն Շանթի 8րդ թիւը, որ չորս յաւելուածական էջերով, կը ծախուի 2 ղրշ.ի:

Կեդրոնատեղի ՇԱՆԹ տպարան

„ԿՈՒԿՈՒԿ'' ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹԸ

Այսօր հրապարակ ելաւ «Կուկուկ» ազգ. երգիծաթերթի 33րդ թիւը ճոխ ու շահեկան բովանդակութեամբ: Լեցուն ծաղրանկարներ և քրքջալից նիւթեր: Ութը մեծադիր էջով այս ազգ. երգիծաթերթը միայն 10 փարա է:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ

Պերլինի իտալական դեսպանը օրագրողի մը յայտարարած է թէ Ափրիկեան Տրիպոլսի բնակիչները չեն կրնար գերիշխանութիւնը եւ վեհապետական իրաւունքները իրարմէ զանազանել: Ուստի իտալական կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ որ Ափրիկեան Տրիպոլիսը կցուի Իտալիոյ: Երբ բանակցութիւնները հիմնականօրէն սկսին, թերեւս Իտալիա հաւանի ոեւէ գումար վճարելու:

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ եպարքոսը եւ նախարարութիւնը երէկ կէս օրէն առաջ Կայս. Պալատ երթալով, իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին: Երեսփոխանները, ծերակուտականները, հոգեւոր պետերը, դեսպանները եւ սեղանաւորական հաստատութեանց տնօրէնները պալատ երթալով մասնաւոր տոմարին մէջ ստորագրեցին: Արտասահմանէն եւ նահանգներէն շնորհաւորական հեռագրեր հասած են: Սուլթանին յայտնած փափաքին վրայ երէկ գիշեր լուսավառութիւն չկատարուեցաւ քաղաքական տագնապալից կացութեան պատճառաւ:

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԹԵՐԹ

Ընկերվարական կուսակցութեան օրկան Պէշէրիէթ անուն թերթը, որ Բարիզ կը հրատարակուի, մեծ քանակութեամբ Դամասկոս կը ղրկուի [illegible] համար: Նախարարաց Խորհուրդը անոր Թուրքիա մուտքը արգիլեց իբր գրգռիչ հրատարակութիւն:

ՔՕԼԵՐԱՆ

Վերջին քսանըչորս ժամուան մէջ քոլերայի 6 դէպքեր պատահեցան, որոնց մէկը մահացու:

ՏԵՂԱԿԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ
ՋՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Գ. Տ. ՏՕՏՕՖՈՒԼՕՍԻ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ԳԸՐԳ ՔԻԼԻՍԷ

Եւրոպական կատարելագործութիւններով օժտուած սոյն Գործարանին մէջ ամենավերջին դրութեամբ և զուտ խաղողէ կը պատրաստուին տեղական ոգելից ըմպելիներ, ինչպէս Քօնեաք, Տիւզ օղի, Մասթիքա, Րաւսօլ, Լիքէօր, Վինէնի գօնեաք, Խարապլէ, Ծծմբաւոր քացախ (չիրա), Հին Գինիներ, Բաւի (բէքմէզ), վերջապէս ամէն տեսակ առաջնակարգ ըմպելիներ:

Կեդրոնատեղին է Սիրքէճի, Մուրատիյէ ճաշատեղի Թրամուէյի կայարանին կից, մեծ մթերանոցը:

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Պ. ՖԼՕՐԻՏԻՍ

Պոլսոյի ներկայ համաճարակին առթիւ կը յանձնարարուի գործածել միայն անխարդախ ըմպելիներ:

52—22

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐԲԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Ֆարաֆին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ
ԱՄԷՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՇԱՀՈՒԹ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ,
ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 49 ղրուշ արժող
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱՔ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

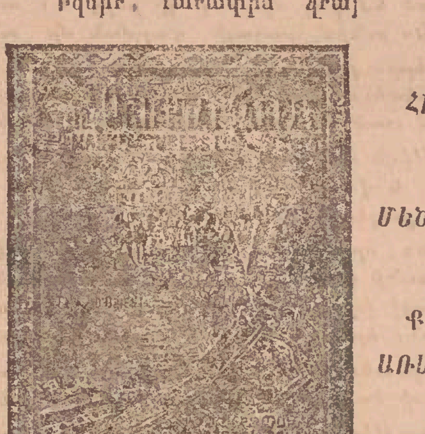

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ՆԷՍԹԼԷ
շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամէն տեղ գնահատուած է:

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՓՆՏՌԵՑԷ՛Ք
ՄԷԿ ՔԱՆԻ ՇԱԲԱԹԷՆ
„ԿԻԿՕ„Ի ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
Գլխաւոր աշխատակիցներ՝
ԵՐՕՏ, ՔՐԻՋԱՆԹԷՄ

Տօքթ. ՍԵՐԹԼԵԱՆ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԱԿՆԱԲՈՅԺ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 169,
Տէլլա Սուտա դեղարանին վրայ:
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն յետոյ, ժամը 2-5 (Ր. Ե.):
Աղքատները մասնաւոր ժամադրութեամբ:

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զատէ Ճէմալէտտին էֆ.ի վաճառած Ալէմտաղի կարագը, կաթով Թարխանան, ոչխարի ընտիր միսով պատրաստուած երշիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարագները կեղծուած են:

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փուռին քովը:

10

یالکز ارککلر ایچون

مهم بر تبشیر
قوهٔ بدنیه‌سنی غائب ایتمش اولانلره

« امریتا » نام علاجمز ضعیفلانمش اولان ارککی قوتلی وکنج ایدر. ضعف ومایوسیته دوشن بری کندیسنی یکیدن قوت واقتداره مالك ایده‌جك اولان چاره‌یی کندیسنه کوندره‌جکمه امین اوله‌رق بکا تحریراً مراجعت ایده‌بیلور. بوچاره‌نك استعمالیله آز برمدتده کندیکزی ۱۰ دن ۳۰ سنه کنجلنمش حس ایده‌جکسکز. بکا مراجعت ایدن هرارککك طلبنك منتظماً اجرا ایدیله‌جکنه امین اوله‌بیلیر. بالکز بکا برمکتوب یازوب پوسته مصارفی ایچون اوچ دانه غروشلق پول کوندرملیدر. « آمریتا » دن برنمونه‌یی ـ بوعلاجی استعمال ایتمکز بیلنمامك اوزره ـ برپاکت درونده آدره‌سکزه کوندریرم. بکا کوندریلن بالجمله مکتوبلرك اسرارینك کتمنی تأمین ایدرم. تکلیفمی تأخیره ویاخود استخفاف ایله تلقی ایتمیوب بالعکس کسب عافیت ایچون کلن بومناسب فرصتدن استفاده‌یه چالیشك! ایشته قارتر سزه دیور: « آرتق مضطرب اولمایك، بکا یازك، آرادیغکز چاره‌یی بوله‌جقسکز».

آدره‌س : غوراشیو قارتر : دائره ۳۰۳ درسعادت غلطه‌ده محمد علی پاشا خاننده نومرو ٤۹

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

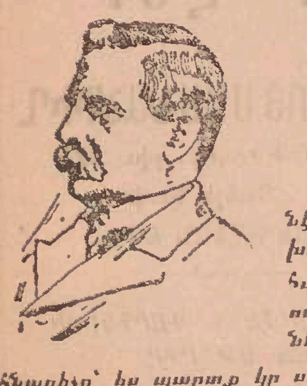

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ
ԱՆՈՐ՝ ՈՐ ԿՈՐՍՆՑՈՒՑԱԾ Է
ԻՐ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Անոնց համար, որոնք կը տառապին անկարողութենէ», ես պատրաստած եմ դեղ մը, որ կը բերէ մ՚ուրախութիւն մ՚և յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը անոնց համար, որոնց «ջիղերը» բոլորովին «քայքայուած» են դէշ ունակութիւններու հետեւանքով կամ աննպաստ պարագաներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻԹԱ» դարմանին հնարիչը՝ ես պարտք կը սեպեմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ջղային մարդու փորձել զայն «բոլորովին ձրիաբար», և վստահ եմ որ ան պիտի բերէ առողջութիւն և երջանկութիւն անոնց՝ որոնք լռելեայն կը տառապին։

Իմ դարմանս «բարիք մըն է ամէնուն», որովհետեւ ան կը վերականգնէ առողջութիւնը և ոյժը, բայց մանաւանդ պիտանի է հոն՝ ուր պէտք կայ զօրացնելու սեռական գործարանները, դարմանելով ամբողջ ջղային սիստէմը։ Ան կը կիրակուի մեծ յաջողութեամբ հոն՝ ուր անկարողութիւնը երեւան եկած է իբրեւ հետեւանք ոգելից ըմպելիներու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թղթախաղի, սեռական չափազանցութիւններու, ինչպէս նաեւ այնպիսի ծածուկ և դէշ սովորութիւններու, որոնք վնաս կը պատճառեն սեռական կարողութեանը։ Սեռական և ջղային սիստէմի վրայ վնասակար ազդեցութիւն գործող դէշ սովորութիւններու թիւին կը պատկանի նաեւ թանձր թէյի կամ սուրճի չարաչար գործածութիւնը, սնունդի պակասութիւնը և այլն։ Անոնցմէ շատերուն, որոնք թէեւ այժմ կանոնաւոր կեանք կը վարեն, բայց լռելեայն կը տառապին պատանեկութեան սխալներէ, իմ դարմանս շուտով կուտայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտին այնքան բուռն կերպով։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն պիտանի է ամէն տարիքի մարդոց համար։
«ԱՄՐԻԹԱ»ն աղբիւրն է ապաքինման։

ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՁՐԻԱԲԱՐ

Ան ուժ կուտայ սեռական գործարաններուն, նոր կենսունակութեան մը համար։ Այն անհաճոյ նշանները, որոնք երեւան կուգան անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ՚անհետանան, չի մնար այլեւս ծանրութիւն մը գլխուն մէջ, անհանգիստ քուն, մելամաղձոտութիւն և ուրիշ նման երեւոյթներ։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն անդամալոյծին անմիջական և պատանեկան առուգութիւն կը ներշնչէ։ Ով որ յուսահատութեան մէջ ինկած է, կրնայ գրել ինծի, կատարելապէս վստահ ըլլալով թէ «ես պիտի ղրկեմ իրեն այն դարմանը որ նորէն ոյժ և կարողութիւն պիտի պարգեւէ իրեն»։ Այդ դարմանին գործածութեան շնորհիւ դուք ձեզ 10էն 30 տարի աւելի երիտասարդացած պիտի զգաք։ «Ով որ ինծի կը դիմէ», կրնայ վստահ ըլլալ թէ լիովին քօղարկեալ վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իմ կողմէս։ Պէտք է միայն նամակ մը գրել, ներփակելով երեք հատ մէկմէկ դահեկաննոց նամակադրոշմ (փուլ) թղթատարի ծախքերու համար։ Ես կը ղրկեմ փորձի համար «ԱՄՐԻԹԱ», խնամքով փաթթուած, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ իմանալ թէ ինչ է ձեր ստացածը։ Ինծի ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ՚ապահովեմ։

Մի՛ յուսահատիք և արհամարհանքով մի՛ վերաբերիք դէպի իմ առաջարկս, այլ փութացէք օգտուիլ պատեհ առիթէն՝ դարմանուելու համար։

«Փորձէ» կ՚ըսէ. «Այլեւս մի՛ տառապիք, գրեցէ՛ք ինծի, և կը ստանաք այն՝ ինչ որ կը փնտռէիք»։ Հասցէ՝

ՆՕՐԱՇԻՕ ՔԱՐԹԷՐ, Հատուած, թիւ **303**, Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա խան, **49**։ **Կ. ՊՈԼԻՍ**

مهپاره مغازه‌سی

رسم کشادی کچن‌ده اجرا اولنمش اولان یکی مهپاره مغازه‌سی، ایری آیری موبلیه، اشیای بیتیه، چوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر، چماشیر، تحافیه واشیای عسکریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی والك صوك موده ونفیس یکی یکی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات کرام ممنون قاله‌جقلر ر.

فیاتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده در

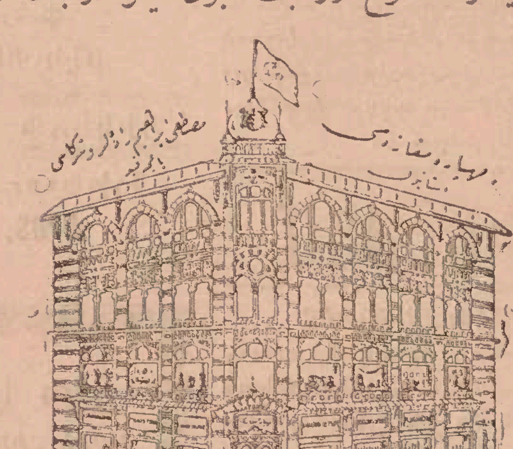

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱՊՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.— Սեղանի և ննջարանի կազմածներ, պիւֆէներ, նստարաններ, մանճակալներ, քօնսօլներ, ժամացոյցներ, քրիսթօֆլի արծաթեղէններ և տանը ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ ևայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսթա, քրէպ տը շին և քօթիլեան զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ այրանց և կանանց յատուկ.— Ներքին ճերմակեղէններ, ժիւբեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ՚էքոս ֆանէլա, գուլպայ, չապիկ, քրավաթ, թաշկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ աճառ, ձեռնոց, հովանոց, խսպանակ և զանազան ևայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. Հեռադիտակներ, դիւրաւ փոխադրելի մանճակալներ, պայուսակներ, արդուզարդի առարկաներ, բէլէրիններ, սնտուկներ ևայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եկած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 15—52

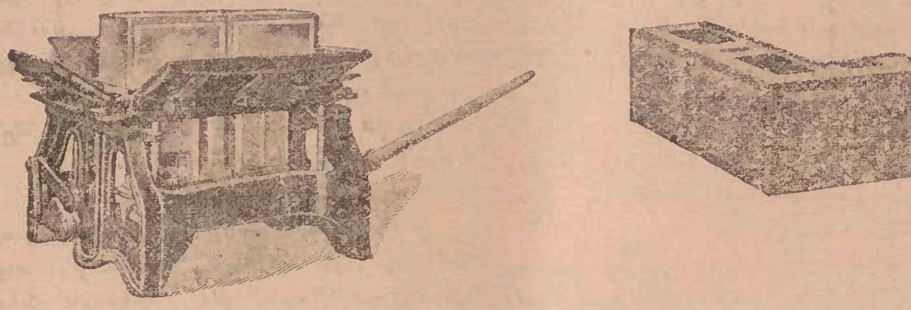

فرانسز مواد انشائیه مغازه‌سی : ت. تریقون ویه‌ئو خلفلری
غلطه‌ده : مومخانه جاده‌سی نومرو ٦١
امور وانشاآت نافعه ایچون آلات وادوات وصنعی طاشلر اعماله مخصوص ماکنه‌لر

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹԵՐՈՒ
Թ. ԹՐԻՔՕՆ ՎԻԷՅՕ Յաջորդ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄՈՒՄՀԱՆԷ, ԹԻՒ 61. 18—52

Հանրօգուտ շինութեանց և հանքերու յատուկ գործիքներ և արուեստական քարերու յատուկ մեքենաներ։

فهیم ابراهیم عثمان کاظم وقومپانیه‌سی
درسعادت سلطان حمام نومرو ۳۱

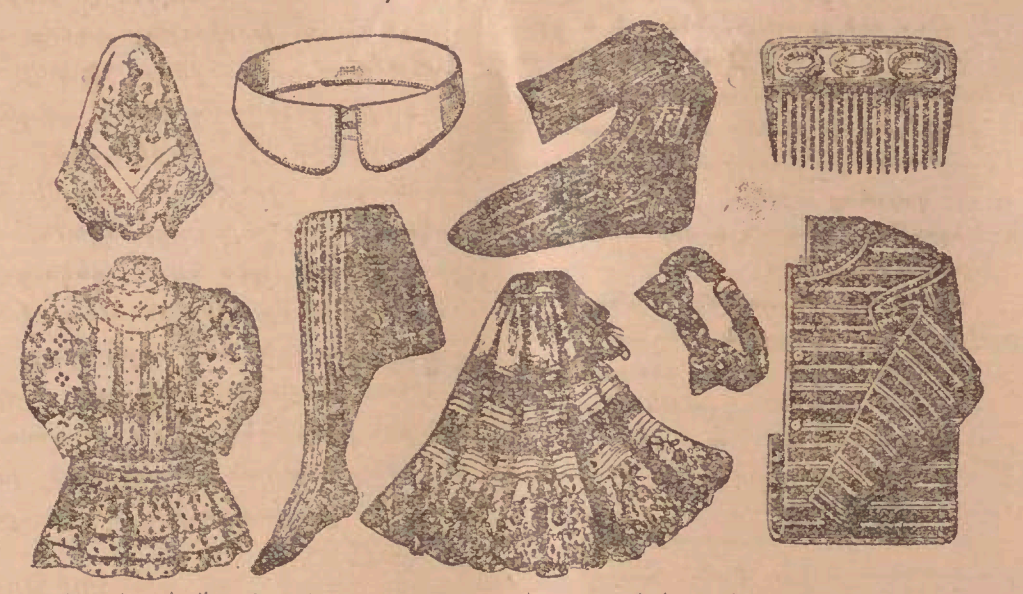

مغازه‌مزده حسن طبیعت اربابنی ممنون ایده‌جك صورتده اوروپانك اك ایو فابریقه‌لری معمولاتندن فانیلا، چوراب، مندیل، خانملر ایچون هرجنس چورابلر، الدیونلر، توالت وچماشیر طاقملری، صوك موده اتکلکلر، قیز وارکك چوجقلر ایچون البسه‌لر وسائر نفیس امتعهٔ تحافیه بولنور.
فیأتلریمز غایت‌اهون اولوب تشریف بیوره‌جق مشترین کرام خوشنود قاله‌جقلر.

ՖԷՀԻՄ ԻՊՐԱՀԻՄ ՕՍՄԱՆ ՔԵԱԶԻՄ ԵՒ ԸՆԿ
ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊՈԼԻՍ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ. ԹԻՒ 31

Բոլոր նրբաճաշակ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը դիմելով, ուր պիտի գտնեն Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններուն մէջ պատրաստուած ընտիր ապրանքներ, ինչպէս ֆանէլա, գուլպայ, թաշկինակ ձեռնոց, ճերմակեղէններ, արդուզարդի առարկաներ, տղոց զգեստներ և թօհաֆիէի վերաբերող շատ մը ապրանքներ։ Գիները խիստ աժան։ 12—52

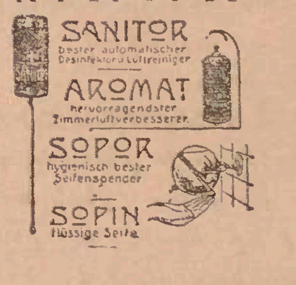
SANITOR
bester automatischer Desinfektor u. Luftreiniger
AROMAT
hervorragendster Zimmerluftverbesserer
SOPOR
hygienisch bester Seifenspender
SOPIN
flüssige Seife

SANITOR

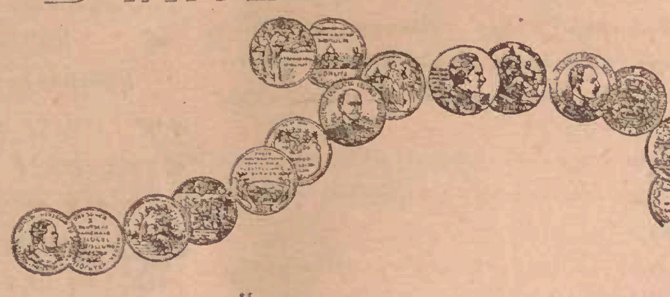

سانیتور

بتون خسته‌لقلره وخصوصیله قولرایه مکمل برسلاح

اوروپانك کرك عمومی وکرك خصوصی محللرنده استعمال اولنه‌رق عمومك مظهر تحسینی اولان اشبو الت دافع تعفن اولمقله برابر هردرلو میقروبلری تلف ایدر کندوسنه مخصوص کوزل بررایحه‌سی واردر.

سانیتور : حیاتك محافظی اولمق اوزره اوروپانك هرطرفنده پك بیوك نام قزاندیغندن بتون الرکزده استعمالنی توصیه ایدرز.

سانیتور؛ قولرایه قارشی صوك برتدبیر اولمقله برابر تیفو خسته‌لغنك منعنده خادم ومؤثر بر دوادر.

سانیتوری خانه، مکتب، اوتل، فابریقه، خسته‌خانه کبی ازدحاملی محللر ایله ابدستخانه‌لرده مطلق بولندیرملیدر.

یالکز غلطه‌ده بالق بازارنده انوموتارخی خاننده ۱۱ نومروده (سوسیه‌ته سانیتور) اداره‌خانه‌سنده بولنور سپارش دخی قبول اولنور.

۲۰—۳٦

ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՃՈՒՑԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւտավէնտիկեար խան, թիւ 3, 4--14, 15
Մթերանոց, Պէշիկթաշ, Ախարէթլէր, թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ

ՊԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

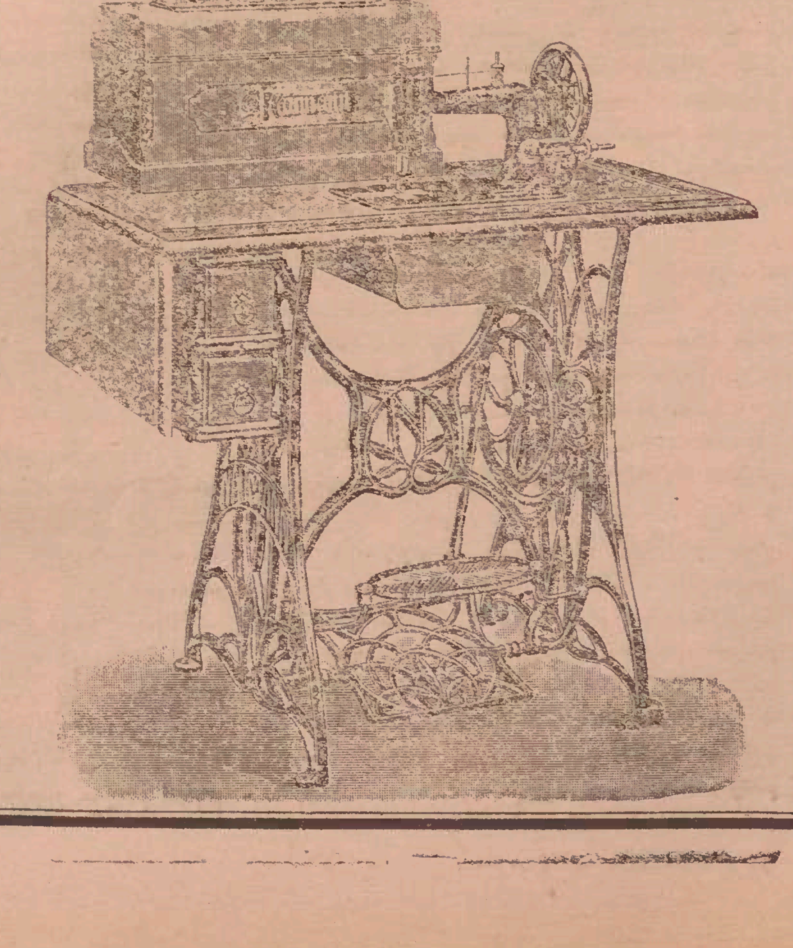

پاسقال کلر خلفی
بیوك پیانو مغازه‌سی

هر درلو موزیقه آلات وادواتی بولنور.
امریقانك اك مشهور پیانو و ائه‌ولیان نام پیانولالرینك یکانه وکیلی

مغازه‌نك تاریخ تاسیسی
۱۸٦۳
بك اوغلی حاجوپولو پاساژنده
نومرو ۲٥ ـ ۳۱ نومرو

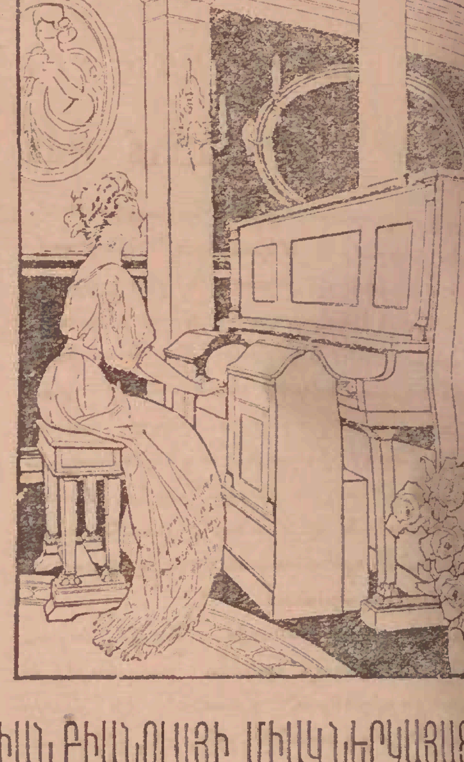

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԷՕԼԻԱՆ ՓԻԱՆՕԼԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ՓԱՍՔԱԼ ՔԷԼԼԷՐ ՅԱՋՈՐԴ

1863ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԵՐԱ, ՓԱՍԱԺ ՀԱՃՕՓՈՒԼՕ, ԹԻՒ 25—31 18—52
ՓԻԱՆՕԼԱ, ՓԻԱՆՕ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

هرکه فسلری

عثمانلی وطنداشلریمز عثمانلی ماعنه رغبت ایتملیدرلر. مملکتمزك پاره‌سی اجنبی‌یه کیتمه‌ملیدر. هرکه فسلری اوجوزلغی، متانتی، ظرافتی جهتیله دونیانك اك اعلا واك نفیس فسلریدر.

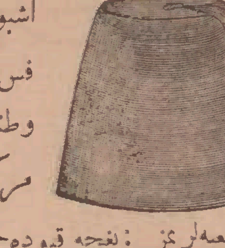

اشبو فسلری اکتسا ایدنلر تجارت عثمانیه‌یه ومملکته خدمت ایتمش اولورلر. فس اشتراسندن اول برکره مغازه‌مزی وشعبه‌لریمزی تشریف بیورملرینی وطنداشلریمزدن رجا ایدرز.

مرکزی: کوپری باشنده والده خانی تحتنده ۷ نومرولی دپودر.

شعبه‌لریمز : بغچه قپوده حمدیه قارشوسنده کوشه باشنده (٥٤)، سرکه‌جیده باب عالی جاده‌سنده کوشه باشنده (۹)، شهزاده باشنده دیرکلر آره‌سنده اشجی قارشوسنده (٦)، بشکطاش تراموی مقراضی قارشوسنده کوشه‌باشنده (۲۰) نومرولی دکانلردر.

طوزجی زاده مصطفی

ՀԷՐԷՔԷ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՖԷՍԵՐԸ

Աշխարհիս ամէնէն տոկուն, նուրբ և աժան ֆէսերը Հէրէքէի գործարանին մէջ կը պատրաստուին։ Ամէն օսմանցի հայրենասէրի պարտքն է այդ ֆէսերը գործածել, որոնք օտար երկիրներու մէջ շինուած ֆէսերուն հետ կրնան մրցիլ ամէն կերպով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Կամուրջին գլուխը, Վալիտէ Խանին տակը, թիւ 7։ Մասնաճիւղերն են Պաղչէ Գաբու, Համիտիէ Թիւրպէսիի անկիւնը թիւ 9. Շահզատէ Պաշի, Տիրէքլէր Արասի՝ ճաշարանին դիմաց՝ թիւ 6, Պէշիկթաշ՝ Թրամվէյի աքծանին անկիւնը՝ թիւ 20։

ԹՈՒԶՃԸ ԶԱՏԷ ՄՈՒՍԹԱՖԱ.

محمد قره‌قاشی زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՌՈՒՇՏԻ

ՄԷՅՏԱՆՃԸՔ, ԵԷՆԻ ՊՕՍԹԱԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒ ԺԻՓԻՓՕՆՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՄԲԱՍՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ՔՍԱԿՆԵՐ, ՊԱՏԱՌՏԱԲԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ՖԱՆԷԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ, ՀՈՎԱՆՈՑ, ՔԱՇՓՈՒՍԻԷՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ 44—52

دارالفنون عثمانی طب فاکولته‌سی دیشجی
مکتبندن دیپلومه‌لی
کموش‌صویی، بك اوغلی ذکور خسته‌خانه‌سی
حربیهٔ شاهانه ودارالشفقه مکتبلری

دیش طبیبی
محمد خداوردی

دیشلر ترقیات حاضرهٔ فنیه‌یه تطبیقاً تداوی وصوك سیستم هرنوعی عمال اولنور.
اغری حس اولنمقسزین دیش چکیلور.
هرکون اوکله‌دن اقشامه قدر سلطان احمد بلدیه بغچه‌سی قارشوسنده‌کی معاینه‌خانه‌سنده چهارشنبه کونلری فقرا مجاناً. ۳-۱۲

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ Գ. ՓՕՇԱՃԵԱՆ